

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานของเทศบาลตำบลน้ำเขียว อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด” ผู้วิจัยขอเสนอเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน
 - 1.1 ความหมายของการมีส่วนร่วม
 - 1.2 ความสำคัญของการมีส่วนร่วม
 - 1.3 รูปแบบ ลักษณะและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม
 - 1.4 ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม
2. การบริหาร
 - 2.1 ความหมายของการบริหาร
 - 2.2 หน้าที่การบริหาร
 - 2.3 ทฤษฎีการจัดการแบบดั้งเดิม
3. การจัดตั้งชุมชน
 - 3.1 คณะกรรมการชุมชน
 - 3.2 หน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน
4. การปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 4.1 ความสำคัญของการปกครองส่วนท้องถิ่น
 - 4.2 อำนาจหน้าที่ของเทศบาลตำบลน้ำเขียว
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การมีส่วนร่วมของประชาชน

การมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหลักการสากลที่อารยประเทศให้ความสำคัญและเป็นประเด็นหลักที่สังคมไทยให้ความสนใจ เพื่อพัฒนาการเมืองเข้าสู่ระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วมตามหลักการธรรมาภิบาลที่ภาครัฐจะต้องเปิดโอกาสให้ประชาชนและผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนในสังคมได้เข้ามามีส่วนร่วมในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ เพื่อสร้างความโปร่งใสและเพิ่มคุณภาพการตัดสินใจของภาครัฐให้ดีขึ้นและเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกๆ ฝ่าย ในการบริหารราชการเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540

พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2545 และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 จึงต่างให้ความสำคัญต่อการบริหารราชการอย่างโปร่งใส สุจริต เปิดเผยข้อมูล และการเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะ การตัดสินใจทางการเมือง รวมถึงการตรวจสอบใช้อำนาจรัฐในทุกกระดับที่ผ่านยุทธศาสตร์พัฒนาระบบราชการไทย (พ.ศ. 2551 - 2555) ต้องให้ประชาชนเป็น "ศูนย์กลาง" ในการทำงาน โดยต้องรับฟังความคิดเห็น ตอบสนองความต้องการและอำนวยความสะดวกขั้นตอนและภาระในการติดต่อของประชาชนมีระบบการแก้ปัญหาและรับเรื่องราวร้องทุกข์ที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ตลอดจนเป็นที่พึ่งของประชาชนในยามมีปัญหาและความเดือดร้อน ซึ่งเป็นการเน้นการเปิดระบบราชการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมอีกด้วย

ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน

เมื่อพิจารณาถึงการมีส่วนร่วมในอดีต จะพบว่าการมีส่วนร่วมในอดีตจะมีความหมายครอบคลุมเพียงมิติของการมีส่วนร่วมเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกิจกรรมนั้น เป็นการจัดกิจกรรมโดยภาครัฐแล้วดึงประชาชนให้เข้าร่วม คำนึงถึงเป้าหมายหรือผลงานในเชิงปริมาณมิได้มุ่งมิติเชิงคุณภาพจึงเป็นการมีส่วนร่วมเฉพาะกิจ สลายไปโดยง่ายและกระแสของการมีส่วนร่วมในมิติใหม่จะมุ่งเน้นในกระบวนการของการมีส่วนร่วมมากกว่าผลที่ได้ จากการมีส่วนร่วมโดยเฉพาะกระบวนการตัดสินใจดังเช่น ความเห็นของนักวิชาการต่อไปนี้

สมพงษ์ เกษมสิน (2543 : 194) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมว่า การที่บุคคลได้มีส่วนเกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน ทั้งในด้านการแสดงความคิดเห็นและการปฏิบัติการมีส่วนร่วมจะช่วยสร้างพลังจิตให้ร่วมกันปฏิบัติงานอย่างเต็มที่ที่มีประสิทธิภาพมากกว่าการยินยอมปฏิบัติตามคำสั่ง นอกจากนี้การมีส่วนร่วมจะช่วยกระตุ้นให้บุคคลสนับสนุนเป้าหมายตลอดจนวัตถุประสงค์ร่วมขององค์กรด้วย จากความหมายดังกล่าว จะเห็นว่าการมีส่วนร่วมปฏิบัติงานภายในองค์กรประกอบด้วยสาระสำคัญ 3 ประการ

1. การมีส่วนร่วมในด้านการแสดงความคิดเห็น
2. การมีส่วนร่วมให้เกิดการยอมรับในเป้าหมาย
3. การมีส่วนร่วมช่วยให้เกิดความสำนึกในหน้าที่ความรับผิดชอบ

เจริญ ภัทระ (2540 : 1-3) ได้กล่าวถึงการมีส่วนร่วมของประชาชน (People's participation) หรือการมีส่วนร่วมของชุมชนว่าหมายถึง ความพร้อมและโอกาสที่ทั้งฝ่ายรัฐบาลและฝ่ายประชาชนหรือชุมชนยอมรับและกระทำการกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน และยังได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชนในทฤษฎีที่แตกต่างกันอีก 4 ความหมาย คือ

1. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่กลุ่มประชาชนหรือกระบวนการของประชาชน ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาเป็นผู้ที่อยู่ในวงนอกระบบราชการ ได้เพิ่มความสามารถในการควบคุมทรัพยากร และสถาบันต่าง ๆ ตามสถานะสังคมที่เป็นอยู่

2. การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนหรือชุมชนพัฒนาขีดความสามารถของตนเอง ในการจัดการและควบคุมการใช้และกระจายทรัพยากร ปัจจัยการผลิตที่มีอยู่ในสังคม เพื่อประโยชน์ต่อการดำรงชีพทางเศรษฐกิจและสังคมตามความจำเป็นอย่างสมศักดิ์ศรี ในฐานะสมาชิกสังคมและในการมีส่วนร่วม ประชาชนได้พัฒนาการรับรู้และภูมิปัญญา ซึ่งแสดงออกในรูปการตัดสินใจในการกำหนดชีวิตของตนเองอย่างเป็นตัวของตัวเอง

3. การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องกับในการดำเนินงานพัฒนา ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ แก้ปัญหาของตนเอง ร่วมใช้ความคิดสร้างสรรค์ ความรู้และความชำนาญร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุนติดตามผลการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

4. การมีส่วนร่วมของประชาชน คือ กระบวนการที่ประชาชนกลุ่มเป้าหมายได้รับโอกาสและได้ใช้โอกาสแสดงออกซึ่งความรู้สึกรู้สึกนึกคิด แสดงออกซึ่งสิ่งที่มี แสดงออกซึ่งสิ่งที่เขาต้องการ แสดงออกซึ่งปัญหาที่กำลังเผชิญและแสดงออกซึ่งวิธีการแก้ปัญหา และลงมือปฏิบัติ โดยการช่วยเหลือของหน่วยงานภายนอกน้อยที่สุด

ทงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ (สมร ชำนาญภูมิ, 2553 : 1 ; อ้างอิงจาก ทงศักดิ์ คุ้มไข่น้ำ, 2546. หลักการพัฒนาชุมชน. หน้า 8) กล่าวไว้ว่าการมีส่วนร่วมของชุมชน หมายถึง ชุมชนจะต้องมีขั้นตอนตั้งแต่ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมติดตามประเมินผล ตลอดทั้งกระบวนการโดยต้องมีเงื่อนไขการมีส่วนร่วมที่ประชาชนต้องมีอิสรภาพ มีความสามารถและเต็มใจที่จะมีส่วนร่วมรวมทั้งประชาชนต้องมีเวลา ไม่ต้องเสียค่าใช้จ่าย มีการสื่อสารที่ดี และไม่มีผลต่อหน้าที่การงานหรือสถานภาพทางสังคม และที่สำคัญประชาชนต้องรู้สึกเป็นเจ้าของร่วมกัน

พัชรี สิโรรส และคนอื่นๆ (2546 :15) ได้สรุปความหมายโดยรวมของการมีส่วนร่วมของประชาชนในปัจจุบัน คือ กระบวนการซึ่งประชาชน หรือผู้มีส่วนได้เสียได้มีโอกาสแสดงทัศนะ แลกเปลี่ยนข้อมูลและความคิดเห็นเพื่อแสวงหาทางเลือกและการตัดสินใจต่าง ๆ เกี่ยวกับโครงการที่เหมาะสมและเป็นที่ยอมรับร่วมกัน โดยทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องจึงควรเข้าร่วมในกระบวนการนี้ตั้งแต่เริ่มจนกระทั่งถึงการติดตามและประเมินผล เพื่อให้เกิดความเข้าใจและการรับรู้ การปรับเปลี่ยนโครงการร่วมกัน ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย

รวีวรรณ เตชะสุวรรณวงศ์ (2549 : 7) ให้ความหมายการมีส่วนร่วม คือการที่ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดที่ไม่เคยได้เข้าร่วมในกิจการต่าง ๆ หรือเข้าร่วมการตัดสินใจ หรือเคยเข้ามาร่วมด้วยเล็กน้อย

ได้เข้ามาช่วยมากขึ้น โดยเป็นไปอย่างมีอิสรภาพและเสมอภาคมิใช่เพียงมีส่วนร่วมอย่างผิวเผิน แต่เข้ามาช่วยอย่างแท้จริงยิ่งขึ้นและการเข้าร่วมด้วยนั้นต้องเริ่มตั้งแต่ขั้นแรกถึงขั้นสุดท้ายของโครงการ

เจตน์ มงคล (2547 : 10) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาในลักษณะของการมาร่วมจัดตั้งแต่การเข้าร่วมตัดสินใจ ร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล

วัลยา โปนสุวรรณ (2549 : 25) ให้ความเห็นว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมในการคิดริเริ่มการพิจารณาตัดสินใจ การร่วมปฏิบัติและร่วมรับผิดชอบในเรื่องต่าง ๆ อันมีผลกระทบถึงตัวประชาชนเอง การที่สามารถทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชนบทเพื่อแก้ไขปัญหาและนำมาซึ่งสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนที่ดีขึ้นได้นั้น ผู้นำการเปลี่ยนแปลงต้องยอมรับปรัชญาการพัฒนาชุมชนที่ว่า มนุษย์ทุกคนต่างมีความปรารถนาที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นอย่างมีความสุข ได้รับการปฏิบัติอย่างเป็นธรรม และเป็นที่ยอมรับของผู้อื่น พร้อมทั้งจะอุทิศตนเพื่อกิจกรรมของชุมชน ขณะเดียวกันต้องยอมรับความจริงที่ว่ามนุษย์นั้นสามารถพัฒนาได้ถ้ามีโอกาสและได้รับการชี้แนะที่ถูกต้อง

สุภาวศ์ จันทวานิช และคนอื่น ๆ (ฉัฐภาส การ์รินทร์. 2553 : 10 ; อ้างอิงจาก สุภาวศ์ จันทวานิช และคนอื่น ๆ . 2533. ร่างแผนงานหลักสตรีระยะยาว 2525 – 2544. หน้า 1) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมหมายถึง การเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น วางแผน การตัดสินใจดำเนินการติดตามประเมินผล การมีส่วนร่วมอาจเป็นการเข้าร่วมโดยตรงหรือสนับสนุนให้ผู้อื่นเข้าร่วม โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในฐานะผู้กระทำ (Actor) หรืออยู่ในฐานะผู้ได้รับประโยชน์

ประภาพร ศรีสถิตธรรม (เจตน์ มงคล. 2547 : 10 ; อ้างอิงจาก ประภาพร ศรีสถิตธรรม. 2543. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม : ศึกษาเฉพาะกรณีของชุมชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา. หน้า 12) ได้ให้ความหมายของการมีส่วนร่วม หมายถึง กระบวนการที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาในลักษณะของการเข้ามามีส่วนร่วมการจัดการตั้งแต่การเข้าร่วมตัดสินใจร่วมปฏิบัติ ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล

รัฐปรกรณ์ นิภานันท์ (วราคม ยี่มน้อย. 2549 : 10 ; อ้างอิงจาก รัฐปรกรณ์ นิภานันท์. 2548. การทำแผนพัฒนาตำบลโดยการมีส่วนร่วมของประชาชน. หน้า 5) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมเป็นหลักการพื้นฐานและองค์ประกอบสำคัญในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย เพราะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นต่าง ๆ ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาด้วยตนเอง โดยที่ไม่ต้องรอรับนโยบายหรือคำสั่งจากรัฐฝ่ายเดียว ทั้งนี้เพราะแต่ละท้องถิ่นย่อมมีทรัพยากร

สภาวะแวดล้อม การสะสมทางภูมิปัญญา ตลอดจนเงื่อนไขและปัจจัยที่แตกต่างกันอันมีผลให้ความต้องการและแนวทางการจัดการประโยชน์สุขของแต่ละท้องถิ่นแตกต่างกันไป ด้วยการส่งเสริมให้แต่ละท้องถิ่นสามารถปกครองตนเองได้ตามสมควรจึงเป็นสิ่งจำเป็น และสอดคล้องกับความเหมาะสมกับความเป็นจริงภายในท้องถิ่นนั้น ๆ ซึ่งจะทำให้ประชาชนในท้องถิ่นตื่นตัวต่อการมีส่วนร่วมในการกำหนดอนาคตของท้องถิ่นตนเอง อันน่าจะเกิดผลดีต่อการพัฒนาท้องถิ่นมากกว่าที่รัฐเป็นผู้กำหนดหรือควบคุม เพราะการดำเนินการของรัฐโดยทั่วไปย่อมผ่านทางเจ้าหน้าที่ของส่วนกลางซึ่งจะมีบทบาทหรือทัศนคติที่มุ่งรักษาประโยชน์ของรัฐจนอาจละเลยความต้องการและความจำเป็นที่แท้จริงของแต่ละท้องถิ่น

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 282 ได้บัญญัติไว้ว่า “ภายในบังคับมาตรา 1 รัฐต้องให้ความสำคัญเป็นอิสระแก่ท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น” แสดงให้เห็นการตระหนักถึงความสำคัญของประชาชนในท้องถิ่นที่จะต้องมีส่วนร่วมกำหนดทิศทาง การรักษาและพัฒนาผลประโยชน์ของท้องถิ่นเอง มีอิสระในการปกครองท้องถิ่นไม่ว่าจะในระดับองค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล สุขาภิบาล องค์การบริหารส่วนตำบล หรือการปกครองท้องถิ่นในรูปแบบอื่นๆ โดยมีข้อจำกัดเพียงมิให้กระทบต่อความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของราชอาณาจักรไทยเท่านั้น

จากความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ตามทรรศนะของนักวิชาการต่าง ๆ ที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่า นักวิชาการต่าง ๆ ได้ให้ความหมายแตกต่างกันออกไป สำหรับการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ความหมายของการมีส่วนร่วมของประชาชน ซึ่งเป็นแนวทางในการทำวิจัยครั้งนี้ คือ กระบวนการเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาโครงการที่มีผลต่อสังคมในอนาคต บนพื้นฐานของการพัฒนาตนเองในลักษณะเข้ามามีส่วนร่วมการจัดการตั้งแต่เข้าร่วมตัดสินใจ ร่วมวางแผน ร่วมรับผลประโยชน์ และร่วมติดตามประเมินผล

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน

ในเรื่องความสำคัญของการมีส่วนร่วมมีนักวิชาการต่างๆ ซึ่งให้เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม ดังต่อไปนี้

ชินรัตน์ สมสืบ (เจตน์ มงคล. 2547 : 11 ; อ้างอิงจาก ชินรัตน์ สมสืบ. 2536. **โรงเรียนกับชุมชน**. หน้า 24-25) กล่าวว่าในประเทศไทยกำลังพัฒนา การกระจายอำนาจมักไม่ได้รับการยอมรับจากผู้กุมอำนาจในส่วนกลาง และมักมีคำกล่าวว่าการรวมอำนาจนำมาซึ่งภาวะสมบูรณาธิปไตย และจะทำลายการมีส่วนร่วมของประชาชนซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่สุดของการพัฒนา อย่างไรก็ตามยังมีผู้กล่าวว่าการกระจายอำนาจอย่างสมบูรณีก็นำมาซึ่งภาวะอนาธิปไตย โดยเฉพาะประเทศ

ที่กำลังพัฒนาที่ต้องการความเป็นปึกแผ่นของชาติจะกระจายอำนาจได้ยาก การกระจายอำนาจจะต้องเกิดจากประชาชนที่มีความรับผิดชอบและความรับผิดชอบจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อรัฐบาลมอบให้ประชาชนการมอบความรับผิดชอบให้แก่ประชาชนปกครองตนเอง จึงเป็นวิถีทางที่แน่นอนที่สุดที่จะทำให้ประชาชนเกิดความรับผิดชอบได้ ประชาชนจะได้มีข้อมูลมรดกในสิ่งที่พวกคนทำและเรียนรู้สิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง ฉะนั้นในแต่ละประเทศจึงต้องแสวงหาจุดสมดุลเชิงพลวัต (Dynamic Balance) ระหว่างการกระจายอำนาจและการรวมอำนาจ ดังนั้นการพัฒนา จึงเป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุกๆ ด้าน ทั้งจากด้านบน ด้านล่าง และด้านข้าง การให้ทุกคนที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมจึงเป็นเรื่องสำคัญ

ประภาพร ศรีสถิตธรรม (เจตนีย์ มงคล. 2547 : 11-12 ; อ้างอิงจาก ประภาพร ศรีสถิตธรรม. 2543. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดการสิ่งแวดล้อม : กรณีศึกษาเฉพาะกรณีชุมชนในเขตเทศบาลนคร จังหวัดนครราชสีมา. หน้า 17 - 18) กล่าวว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน เมื่อมองในแง่ของการบริหารงานพัฒนา จะพบว่า

1. จะช่วยทำให้ประชาชนยอมรับโครงการมากขึ้นเนื่องจากเป็นโครงการที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน
2. ประชาชนจะมีความรู้สึกผูกพันรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการมากขึ้นเนื่องจากเป็นโครงการที่ตรงกับปัญหาและความต้องการของประชาชน
3. การดำเนินโครงการจะราบรื่นได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น
4. โครงการจะให้ประโยชน์แก่ประชาชนมากขึ้นและมีการระดมทรัพยากรเพื่อพัฒนา
5. จะช่วยพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนมากขึ้น

รูปแบบ ลักษณะและขั้นตอนของการมีส่วนร่วม

จากการสำรวจแนวความคิดเกี่ยวกับรูปแบบและขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของประชาชน จะเห็นว่าทัศนคติของนักวิชาการต่างๆ มีทั้งคล้ายคลึงกันและแตกต่างกันดังต่อไปนี้คือ

สมศักดิ์ สุวรรณสุจริต (เจตนีย์ มงคล. 2547 : 12 ; อ้างอิงจาก สมศักดิ์ สุวรรณสุจริต. 2531. แนวความคิดการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชุมชนเมืองท้องถิ่น. หน้า 71 - 72) ได้จำแนกการมีส่วนร่วมของประชาชน ออกเป็น 3 แบบ

1. การมีส่วนร่วมโดยตรงได้แก่การเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาโดยตรงด้วยตนเอง ในลักษณะต่างๆ เช่น ร่วมเป็นกรรมการบริหารโครงการ การให้ข้อคิดเห็น การสละแรงงาน การให้ความร่วมมือในการดำเนินงานตามโครงการ
2. การมีส่วนร่วมทางอ้อม ได้แก่ การมีส่วนร่วมโดยผ่านองค์กรผู้แทนของประชาชน เช่น ให้ข้อคิดเห็นหรือข้อเสนอแนะผ่านทางสมาชิกสภาเทศบาลหรือคณะผู้บริหาร

3. การมีส่วนร่วมโดยการเปิดโอกาสให้ได้แก่ การมีส่วนร่วมผ่านสถาบันหรือหน่วยงานที่เชิญชวนหรือเปิดโอกาสให้ประชาชนเขามามีส่วนร่วมได้ตลอดเวลา

นอกจากนั้นยังได้มีการกล่าวถึง ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน ว่าประชาชนอาจเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นของตนได้ 5 ลักษณะ คือ

1. การค้นปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนา
4. การได้รับประโยชน์จากผลของการพัฒนา
5. การประเมินผลกิจกรรมการพัฒนา

ชินรัตน์ สมสืบ (เจตน มงคล. 2547 : 13 ; อ้างอิงจากชินรัตน์ สมสืบ. 2536. **โรงเรียนกับชุมชน**. หน้า 8) กล่าวว่า ปรัชญาและแนวความคิดการพัฒนาที่มีจุดศูนย์กลางที่การพัฒนาคน โดยการสนองความต้องการของคน ประชาชนที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการ หรือ กิจกรรมการพัฒนาจึงควรมีส่วนร่วมในโครงการนั้น ๆ ทุกขั้นตอน ตั้งแต่การกำหนดความต้องการ การกำหนดวัตถุประสงค์การตัดสินใจเลือกโครงการ การดำเนินโครงการ การติดตามและประเมินผลโครงการ และการใช้ประโยชน์จากโครงการ

เจตน มงคล (2547 : 38) ได้เสนอขั้นตอนของการมีส่วนร่วมไว้ 7 ขั้นตอน คือ

1. การสำรวจขั้นต้น (Preliminary Reconnaissance)
2. การศึกษาเพื่อจัดลำดับความสำคัญของปัญหา (Priority Problem Identification Studies)
3. การแสวงหาแนวทางในการแก้ไขปัญหา (Search for Solution)
4. การกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหา (Assessment of Solution)
5. การปฏิบัติตามโครงการ (Project Implementation)
6. การประเมินผลโครงการ (Formal Project Evaluation)
7. การพิจารณาทบทวนโครงการที่ได้ทำไปแล้ว (Project Reconsideration of Ompletion)

ลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชน

นอกจากนั้นยังได้มีการกล่าวถึง ลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชน ว่าประชาชนอาจเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาท้องถิ่นของตนได้ 5 ลักษณะ คือ

1. การค้นปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข
2. การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนาแก้ไขปัญหา
3. การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนา
4. การได้รับประโยชน์จากผลของการพัฒนา
5. การประเมินผลกิจกรรมการพัฒนา

สำหรับลักษณะการมีส่วนร่วมของชุมชน มีนักวิชาการเสนอวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องไว้ดังนี้
 วรรณิกา ชมดี (วีรชาติ เมืองใจ. 2552 :19; อ้างอิงจาก วรรณิกา ชมดี. 2524. การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ ศึกษาเฉพาะกรณีโครงการสารภี ตำบลท่าช้าง อำเภอรินคำราบ จังหวัดอุบลราชธานี. หน้า 18) กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมได้ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ
5. การมีส่วนร่วมสัมภาษณ์
6. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ชักชวน
7. การมีส่วนร่วมเป็นผู้บริโภคน
8. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ริเริ่ม
9. การมีส่วนร่วมเป็นผู้ใช้แรงงาน
10. การมีส่วนร่วมออกวัสดุอุปกรณ์

สุทิน บุญญาธิการ และคนอื่นๆ (วีรชาติ เมืองใจ. 2552 :15; อ้างอิงจาก สุทิน บุญญาธิการ และคนอื่นๆ . 2540. รายงานการวิจัยการบริหารการมีส่วนร่วมของประชาชน กรณีศึกษาโครงการที่มีผลกระทบต่อประชาชน. หน้า 25) ได้รวบรวมลักษณะการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 5 ลักษณะ ดังนี้ คือ

1. การรับรู้ข่าวสาร (Public Information) โดยประชาชนในพื้นที่ที่จะได้รับผลกระทบ และบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จะได้รับแจ้งให้ทราบรายละเอียดที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่จะดำเนินการและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น ก่อนที่จะมีการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2. การปรึกษาหารือ (Public Consultation) เป็นการหารือระหว่างผู้ดำเนินการโครงการกับประชาชนผู้ที่เกี่ยวข้อง และได้รับผลกระทบเพื่อรับฟังและตรวจสอบข้อมูลประกอบการทำรายงานเกี่ยวกับการศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจในโครงการ และเสนอแนะประกอบทางเลือกในการตัดสินใจ

3. การประชุมรับฟังความคิดเห็น (Public Meeting) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นเวทีสาธารณะให้ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง คือ ผู้ที่ได้รับผลกระทบหากมีการดำเนินโครงการ หน่วยงานเจ้าของโครงการ และผู้ที่มีอำนาจตัดสินใจได้ทำความเข้าใจระหว่างกันและหาเหตุผลที่เกี่ยวกับโครงการ ได้แก่ โครงการประชุมในระดับชุมชน (Community Meeting) โดยจัดขึ้นในชุมชนที่ได้รับผลกระทบจากโครงการ มีการอธิบายให้ที่ประชุมทราบรายละเอียดและผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดขึ้น แล้วจึงเปิด

โอกาสให้ซักถาม อาจจัดขึ้นเฉพาะจุดในระดับชุมชนย่อย ๆ แต่ละชุมชนก่อนแล้วจึงจัดรวมหลายๆ ชุมชนอีกครั้งหนึ่ง การประชุมรับฟังความคิดเห็นในเชิงวิชาการ โดยเชิญผู้เชี่ยวชาญเฉพาะสาขามาร่วมอธิบายซักถาม และให้ความเห็น ทั้งนี้ผลการประชุมจะต้องมีการนำเสนอต่อสาธารณะและผู้เข้าร่วมประชุม ในการประชุมประชาพิจารณ์ (Public Hearing) เป็นเวทีเสนอข้อมูลจากทั้งสองฝ่าย คือ ฝ่ายเจ้าของโครงการและฝ่ายผู้ได้รับผลกระทบ เป็นการประชุมที่เกื้อกวาง มีหลักเกณฑ์และประเด็นพิจารณาที่ชัดเจน และแจ้งให้ทุกฝ่ายทราบร่วมกัน ควรมีลักษณะไม่เป็นทางการมากนัก

4. การมีส่วนร่วมในภาคการตัดสินใจ (Decision Making) โดยให้ประชาชนเป็นผู้ตัดสินใจต่อประเด็นปัญหานั้น ๆ ซึ่งเป็นเป้าหมายสูงสุดของการมีส่วนร่วมของประชาชน อาจดำเนินการให้ประชาชนผู้ได้รับผลกระทบให้มีการเลือกตั้งตัวแทนไปเป็นกรรมการในคณะกรรมการที่มีอำนาจตัดสินใจในเรื่องนั้น

5. การใช้กลไกทางกฎหมาย เป็นการเรียกร้องสิทธิจากการได้รับความเป็นธรรม มักใช้ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการทางอื่นได้ โดยอาศัยมาตรการทางกฎหมายเป็นหลัก

มณี จันทร์ไทย (วีรชาติ เมืองใจ. 2552 : 20 ; อ้างอิงจาก มณี จันทร์ไทย. 2546. **ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนชนบทของประชาชนในตำบลกระเบื้องนอก อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา**. หน้า 10) ได้กล่าวถึงกระบวนการที่กลุ่มประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การใช้วิจรรณญาณในการตัดสินใจปัญหาต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกิจกรรมในชุมชนด้วยตนเอง
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของชุมชน หมายถึง การช่วยสละแรงงานหรือสละทรัพย์สินส่วนตัวเพื่อใช้ในกิจกรรมส่วนรวม
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา หมายถึง กิจกรรมที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากโครงการ
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมในการสรุปผลสำเร็จหรือความล้มเหลวของกิจกรรมของชุมชน

อนุชา เอี่ยมแท้ (วีรชาติ เมืองใจ. 2552 : 20 ; อ้างอิงจาก อนุชา เอี่ยมแท้. 2547. **ปัจจัยกำหนดการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่**. หน้า 76 – 77) ได้กล่าวถึง ลักษณะการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของอำเภอเวียงแหงนั้น ได้จำแนกลักษณะการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์เพื่อใช้ศึกษาออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. การมีส่วนร่วมในการศึกษาปัญหาของชาวบ้านในการร่วมสำรวจข้อมูล การประชุมเพื่อศึกษาปัญหาและค้นหาสาเหตุหรือวิธีการแก้ปัญหาเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
2. การมีส่วนร่วมในการวางแผนของชาวบ้านในการร่วมประชุม วางแผนและแสดงความคิดเห็นในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
3. การมีส่วนร่วมในการดำเนินการของชาวบ้านในการร่วมทำประโยชน์และกิจกรรมของชุมชนตามกำลังความสามารถของตน โดยการช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์หรือแรงงาน ตลอดจนร่วมกันประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ
4. การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลของชาวบ้านในโครงการต่าง ๆ รวมทั้งการร่วมดูแลรักษาผลประโยชน์ที่เกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

จากที่กล่าวมาข้างต้น สรุปได้ว่าลักษณะการมีส่วนร่วมนั้น มีอยู่ 4 รูปแบบ ได้แก่

1. การมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ หมายถึง การมีส่วนร่วมประชุมและแสดงความคิดเห็นในการร่วมวางแผนพัฒนาชุมชนและใช้วิจรรย์ญาณในการตัดสินใจกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับชุมชนด้วยตนเอง
2. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของชุมชน หมายถึง การช่วยสละเวลา แรงงาน หรือสละทรัพย์สินส่วนตัวเพื่อใช้ในกิจกรรมของชุมชนตามกำลังความสามารถของตน รวมถึงการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของชุมชน
3. การมีส่วนร่วมในการร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา หมายถึง กิจกรรมที่สมาชิกมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากกิจกรรมของชุมชน ทั้งผลประโยชน์ทางด้านวัตถุและทางด้านจิตใจในพื้นที่ที่เท่าเทียมกัน
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผลการดำเนินงานของชุมชน หมายถึง การมีส่วนร่วมในการติดตาม ตรวจสอบและประเมินเพื่อสรุปผลสำเร็จหรือความล้มเหลวของกิจกรรมของชุมชน การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ยังเป็นการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมของการปกครองตนเองในท้องถิ่น ทั้งทางตรงและทางอ้อมแล้วนั้น และยังเป็นผลดีในด้านที่ต้องการให้องค์กรปกครองท้องถิ่นบริหารงาน โดยบุคคลที่ประชาชนในท้องถิ่นเห็นชอบด้วยแล้วยังเป็นผลดีในข้อที่ว่าเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะได้บริหารงานในหน้าที่ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์ของประชาชน และอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ อย่างใกล้ชิด มิใช่โดยการสั่งการหรือการบังคับบัญชาจากรัฐบาลกลาง ซึ่งอาจไม่ตรงกับความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นได้

ดังนั้นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบล จึงหมายถึง การให้ประชาชน ในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิ ประชาคม และองค์การ

อาสาสมัครในรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานของเทศบาลตำบล ตั้งแต่ขั้นตอนการกำหนดแผนพัฒนาเทศบาลประจำปี ไปจนถึงขั้นการทำแผนพัฒนาประจำปีไปปฏิบัติ ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานของเทศบาลตำบลสามารถแก้ไขปัญหาและสนองความต้องการของประชาชนในตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

สรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การให้ประชาชนทั้งในรูปส่วนบุคคล กลุ่มคน ชมรม สมาคม มูลนิธิ และองค์กรอาสาสมัครรูปแบบต่างๆ เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานในเรื่องใดเรื่องหนึ่งหรือในหลายเรื่องร่วมกัน เช่น ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเอง ร่วมทำการพัฒนา ร่วมรับผลประโยชน์ เป็นต้น

โคเฮน และ อัฟฮอฟ (วราคม ยี่มน้อย. 2549 : 11 ; อ้างอิงจาก Cohen and Uphoff. 1980. **Praticipation Place in Rural Development.** P 20) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมของประชาชนแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ประกอบไปด้วย 1) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision Making) ซึ่งประกอบด้วยริเริ่มตัดสินใจ ดำเนินการตัดสินใจ และตัดสินใจปฏิบัติการ 2) การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน (Implementation) ประกอบด้วย การสนับสนุนด้านทรัพยากร การบริหารจัดการ และการประสานความร่วมมือ 3) การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ด้านวัตถุ ผลประโยชน์ทางด้านสังคม หรือผลประโยชน์ของบุคคล 4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) ตั้งแต่การหาและคัดเลือกวิธีการประเมินผล และสรุปการประเมิน

บำเพ็ญ เขียวหวาน (วราคม ยี่มน้อย. 2549 : 11 ; อ้างอิงจาก บำเพ็ญ เขียวหวาน. ม.ป.ป. **หลักการและเทคนิคเพื่อความเข้าใจและพัฒนาเกษตรกรองค์กรชาวบ้านและชุมชน.** หน้า 8) ได้กล่าวว่าการให้ประชาชนหรือเกษตรกรมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Active Participation) ในการดำเนินงานทุกขั้นตอนของชุมชนอันได้แก่ 1) การเข้าไปมีส่วนร่วมในการศึกษาข้อมูลและสถานการณ์ของชุมชน 2) การมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุของปัญหา 3) การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและวางแผนดำเนินการ 4) การมีส่วนร่วมในการดำเนินการตามแผน 5) การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

อนุภรณ์ สุวรรณศุภิศกร (วราคม ยี่มน้อย. 2549 : 12 ; อ้างอิงจาก อนุภรณ์ สุวรรณศุภิศกร. 2529. **การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการสภาตำบลต่อโครงการ กศช. ปี 2528 อำเภอชนบท จังหวัดขอนแก่น.** หน้า 38) กล่าวถึงการมีส่วนร่วมว่ามี 4 ขั้นตอน ดังนี้ 1) ร่วมคิด คือร่วมในการปรึกษาหารือในเรื่องการวางโครงการ วิธีการดำเนินการติดตามตรวจสอบและการดูแลรักษาเพื่อให้เกิดกิจกรรมโครงการได้ผลตามวัตถุประสงค์ 2) ร่วมตัดสินใจ คือ เมื่อมีการประชุมปรึกษาหารือแล้วจะต้องร่วมในการตัดสินใจเลือกกิจกรรมหรือแนวทางที่มองเห็นว่าดีที่สุด หรือเหมาะสมที่สุด 3) ร่วมปฏิบัติตามโครงการเช่นร่วมออกแรงร่วมบริจาคทรัพย์ เป็นต้น 4) ร่วมติดตามและประเมิน

โครงการ คือ เมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว มีส่วนร่วมในการตรวจตราดูแลรักษาและประเมินผล ประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากโครงการ

สรุปได้ว่า จากแนวความคิด เรื่องรูปแบบของการมีส่วนร่วมตามทฤษฎีของนักวิชาการ ต่าง ๆ ดังที่ กล่าวมาข้างต้นนี้ผู้วิจัยได้ใช้แนวความคิดของ โคอเฮน และ อฟซอพ เป็นแนวทาง ในการวิจัยครั้งนี้ กล่าวโดยสรุปคือ การมีส่วนร่วมประกอบไปด้วย 4 รูปแบบ ได้แก่ การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์และส่วนร่วม ในการประเมินผล ในรูปของชุมชนที่ได้รับประโยชน์ หรือผลกระทบโดยตรงจากการพัฒนา

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน

สำหรับ ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของชุมชน จะทำให้เราทราบข้อมูลเบื้องต้น เกี่ยวกับสิ่งที่จะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของชุมชน

เกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา (วิรัชชาติ เมืองใจ. 2552 : 22 ; อ้างอิงจาก เกรียงศักดิ์ ปัทมเรขา. 2531. ปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดพฤติกรรมการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของสหกรณ์สงขลา. หน้า 5 - 6) ได้กล่าวถึง ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมของโครงการของคนในชนบท ดังนี้

1. ปัจจัยภายนอกที่เกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการ ได้แก่ ตัวบุคคล ความแตกต่างระหว่างบุคคลจะเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการเข้าไปมีส่วนร่วม ได้แก่ อายุ เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้
2. ปัจจัยภายในที่เกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีส่วนร่วมในโครงการ แก่ ความซับซ้อนของ วิชาความรู้ ถ้าโครงการต้องการคนมีทักษะสูง คนที่มีการศึกษาน้อยจะขาดทักษะที่สำคัญ ก็ไม่อาจเข้าไปมีส่วนร่วมได้

จินตนา เสมามเมือง (วิรัชชาติ เมืองใจ. 2552 : 22 ; อ้างอิงจาก จินตนา เสมามเมือง. 2539. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการพัฒนาตำบล ศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัด ปทุมธานี. หน้า 10) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนิน โครงการ พัฒนา พบว่าปัจจัยดังต่อไปนี้

1. การศึกษาผู้มีการศึกษาสูงจะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้มีการศึกษาน้อย
2. รายได้ ผู้มีรายได้สูงจะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้มียาได้น้อย
3. การติดต่อสื่อสารกับผู้นำท้องถิ่นหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ที่มีการติดต่อสื่อสารกับผู้นำ ท้องถิ่นและเจ้าหน้าที่ของรัฐมากจะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีการติดต่อสื่อสารกับผู้นำท้องถิ่นและ เจ้าหน้าที่ของรัฐน้อย
4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการพัฒนา ผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ พัฒนามากจะมีส่วนร่วมมากกว่าผู้ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการพัฒนาน้อย

5. ความคาดหวังผลประโยชน์จากโครงการพัฒนาผู้ที่มีความคาดหวังผลประโยชน์จากโครงการพัฒนามากกว่าผู้ที่มีความคาดหวังจากผลประโยชน์จากโครงการพัฒนาน้อย

นพกาญจน์ เมตตานนท์ (วิชาติ เมืองใจ. 2552 : 22 ; อ้างอิงจาก นพกาญจน์ เมตตานนท์. 2541. **ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการวางแผนพัฒนาชุมชน : กรณีศึกษาชุมชนแออัดยานนาวา.** หน้า 12) ได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา 3 ประการ

1. ปัจจัยเกี่ยวกับประชาชน ได้แก่ ความสามารถและศักยภาพ ความพร้อมทางด้านเศรษฐกิจ วัฒนธรรมและกายภาพ ความต้องการและความเต็มใจ ลักษณะพื้นฐานทางประชากร เช่น เพศ อายุ ค่านิยม ทักษะ ทักษะ ความคิด ความเชื่อส่วนบุคคล ความผูกพันกับชุมชน

2. ปัจจัยเกี่ยวกับโครงการ ได้แก่ ลักษณะของโครงการ ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากโครงการ ความเป็นไปได้ของโครงการ ระบบการบริหารจัดการโครงการ ความยืดหยุ่นของโครงการ ความต่อเนื่องเชื่อมโยงของโครงการ ความสลับซับซ้อนของเทคโนโลยีและทรัพยากรที่ต้องใช้

3. ปัจจัยแวดล้อมอื่นๆ ได้แก่ การที่รัฐบาลยอมรับแนวคิดการมีส่วนร่วมและเปิดโอกาสและให้อิสระแก่ประชาชนในการเข้าร่วม การส่งเสริมโดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชน ลักษณะทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคม ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมของชุมชน การชักชวนจากเพื่อนบ้านผู้นำชุมชนหรือผู้มีอิทธิพลทางด้านจิตใจ การได้รับการสนับสนุนด้านทรัพยากรหรือความรู้เท่าที่จำเป็น การไหลเวียนของข่าวสารและความรู้ใหม่ๆ ภายในชุมชน โดยเฉพาะหลักการ ปรัชญา และเทคนิควิธีการพัฒนาชุมชน

จินตนา ส่องแสงจันทร์ (วิชาติ เมืองใจ. 2552 : 23 ; อ้างอิงจาก จินตนา ส่องแสงจันทร์. 2549. **การวิเคราะห์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาเพื่อการรับรองคุณภาพโรงพยาบาลท่าตะเกียบ.** หน้า 42) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่จะส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการพัฒนาเพื่อรับรองคุณภาพโรงพยาบาลท่าตะเกียบ ไว้ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ สถานภาพในครอบครัว ระดับการศึกษา ความสามารถ บุคลิกภาพของแต่ละบุคคลที่แตกต่างกัน และบุคคลที่มีความคิดริเริ่มในการกระตุ้นให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาย่อมทำให้เกิดการมีส่วนร่วมสูง

2. ปัจจัยภายในตัวบุคคล เช่น ความคาดหวังในประโยชน์ของส่วนรวม ระดับสังคม อาชีพ รายได้ ระยะเวลาที่เพียงพอต่อการมีส่วนร่วม นอกจากตัวบุคคลแล้วปัจจัยผลักดันจากบุคคลอื่น โดยเฉพาะบุคลิกภาพและนโยบายของผู้บริหารหรือผู้นำก็มีผลต่อการมีส่วนร่วม หากผู้นำดีก็ย่อมจะทำให้สมาชิกมีส่วนร่วมได้มากขึ้น

3. ปัจจัยสภาพแวดล้อม ได้แก่ ความสลับซับซ้อนทางเทคโนโลยี ความต้องการทางด้านทรัพยากร การสื่อสารที่เข้าใจตรงกัน ปัจจัยลักษณะงานที่มีความอิสระของงานความท้าทาย และความซับซ้อนของงาน เศรษฐกิจ สังคม การเมืองและการปกครอง ตลอดจนปัจจัยที่เป็นรางวัลตอบแทนที่เป็นผลจากการมีส่วนร่วม ได้แก่ ค่าตอบแทน แรงงาน เงินปันผล

4. ปัจจัยด้านสังคมและจิตวิทยาในเรื่องความห่วงกังวลกับปัญหานั้น ๆ ความรู้สึกเป็นเจ้าของและตกลงใจที่จะมีส่วนร่วมในการแก้ปัญหา

มณี จันทรไทย (วีรชาติ เมืองใจ. 2552 : 24 ; อ้างอิงจาก มณี จันทรไทย. 2546. ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนชนบทของประชาชนในตำบลกระเบื้องนอก อำเภอเมืองยาง จังหวัดนครราชสีมา. หน้า 8,10) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนชนบท ออกเป็น 2 จำพวก คือ

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา
2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้ จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิกในสังคม ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน การเข้าถึงระบบข้อมูลเพื่อการพัฒนา และการรับรู้ข่าวสารจากภายนอก

อนุชา เอี่ยมแท้ (วีรชาติ เมืองใจ. 2552 : 24 ; อ้างอิงจากอนุชา เอี่ยมแท้. 2547. ปัจจัยกำหนดการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ : กรณีศึกษาอำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่. หน้า 76 - 77) ได้กำหนดปัจจัยที่นำมาใช้ศึกษาถึงการมีส่วนร่วมของชาวบ้านในการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ กรณีศึกษา อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่

1. อายุของหัวหน้าครัวเรือน
2. ระดับการศึกษาของหัวหน้าครัวเรือน
3. อาชีพของหัวหน้าครัวเรือน
4. รายได้ของหัวหน้าครัวเรือน
5. จำนวนสมาชิกในครัวเรือน
6. ระยะเวลาที่อยู่อาศัยของหัวหน้าครัวเรือน
7. ที่ดินที่ทำกินของหัวหน้าครัวเรือน
8. การเป็นสมาชิกกลุ่มของหัวหน้าครัวเรือน
9. ความเชื่อมั่นในตัวผู้นำของหัวหน้าครัวเรือน
10. ความคาดหวังในผลประโยชน์ของหัวหน้าครัวเรือน
11. การรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงนิเวศของหัวหน้าครัวเรือน

จากการศึกษาข้างต้น ผู้ศึกษาจึงได้สรุปปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ออกเป็น 4 ปัจจัย ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ ระดับการศึกษา
 2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้ จำนวนกลุ่มที่เป็นสมาชิกในสังคมระยะเวลา ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน การเข้าถึงระบบข้อมูลเพื่อการพัฒนา และการรับรู้ข่าวสารจากภายนอก
 3. ปัจจัยเกี่ยวกับโครงการ
 4. ปัจจัยเกี่ยวกับผู้นำ
- เจตน มงคล (2547 : 17-18) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมประกอบไปด้วย

1. ปัจจัยด้านกายภาพ ประกอบด้วย
 - 1.1 ปัจจัยด้านกายภาพ : ลักษณะภูมิประเทศ การตั้งถิ่นฐาน การคมนาคม
 - 1.2 ปัจจัยด้านเศรษฐกิจ: ฐานะทางเศรษฐกิจ รายได้
 - 1.3 ปัจจัยด้านการเมือง : บรรยากาศ อุดมการณ์ อุดมคติทางการเมืองของประชาชน
 - 1.4 ปัจจัยด้านวัฒนธรรม : วิธีการดำเนินชีวิต ขนบธรรมเนียมประเพณีทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมที่แตกต่างกันแต่ละพื้นที่
 - 1.5 ปัจจัยทางประวัติศาสตร์ : ความเป็นมาของเชื้อชาติเผ่าพันธุ์กำเนิดของชุมชน
 - 1.6 ปัจจัยด้านบุคคล : คนเมือง คนชนบท กลุ่มอาชีพ ระดับความรู้การมีบทบาท ในฐานะต่างๆ ของสังคม
2. ปัจจัยด้านลักษณะโครงการ ประกอบด้วย
 - 2.1 ความยากง่ายของเทคโนโลยีที่ใช้งาน
 - 2.2 ทรัพยากรที่ใช้ ความยากง่ายในการหา
 - 2.3 ลักษณะของผลประโยชน์ที่ได้รับ
 - 2.4 ความเชื่อมโยงของโครงการกับโครงการอื่นๆ
 - 2.5 ความยืดหยุ่นของโครงการ
 - 2.6 การเข้าถึงการบริหารโครงการ

นอกจากนี้ โคอเสน และ อัฟซอพ (เจตน มงคล. 2547 : 17-18 ; อ้างอิงจาก Cohen and Uphoff. 1977. **Rural Development Participation Concept and Measures for Project Design Implementation and Eraluation.** P 19) ยังได้เสนอเพิ่มเติมอีกว่ามีบุคคล 4 ฝ่าย ที่มีส่วนสำคัญในการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาสิ่งแวดล้อมชนบท ประกอบด้วย ประชาชนในท้องถิ่น ผู้นำท้องถิ่น เจ้าหน้าที่ของรัฐ และบุคคลภายนอก สำหรับการมีส่วนร่วมของประชาชนนั้น มีปัจจัยหลายอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วม ได้แก่

1. อายุและเพศ
2. สถานภาพในครอบครัว

3. ระดับการศึกษา

4. สถานภาพทางสังคม

5. อาชีพ

6. รายได้และทรัพย์สิน

7. ระยะเวลาในท้องถิ่น และระยะเวลาที่อยู่ในโครงการ

สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการทำวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะใช้ปัจจัยต่าง ๆ ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชน

2. ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจในการพัฒนาชุมชน

สรุปได้ว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานประกอบด้วย ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ส่วนปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคม ได้แก่ รายได้ ระยะเวลาที่อาศัยในชุมชน

การบริหาร

ความหมายของการบริหาร

เมื่อกล่าวถึงคำว่า การบริหาร ส่วนใหญ่มักจะนึกถึงการบริหารราชการ คำศัพท์ที่ใช้มี 2 คำ คือ การบริหาร (Administration) นิยมใช้กับการบริหารราชการหรือการจัดการเกี่ยวกับนโยบาย ส่วนอีกคำหนึ่งคือคำว่า การจัดการ (Management) นิยมนำมาใช้ควบคู่กับการบริหารธุรกิจเอกชน หรือการดำเนินการตามนโยบายที่กำหนดไว้

ในการบริหารงานขององค์กรย่อมต้องอาศัยแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารเพื่อให้การบริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด ในเรื่องนี้นักวิชาการทางการบริหารให้ทัศนะไว้ ดังนี้

อุทัย หิรัญโต (บัณฑิต พรหมรักษ์. 2551 : 17 ; อ้างอิงจาก อุทัย หิรัญโต. 2523. **กรมการปกครอง**. หน้า 21) กล่าวว่า การบริหาร หมายถึง การบริหารในความหมายเชิงกิจกรรม หมายถึง การปฏิบัติการของบุคคลตั้งแต่สองคนขึ้นไปโดยมีวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหมายถึง การกระทำต่าง ๆ ของบุคคลหลายคนเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จในสิ่งที่ประสงค์โดยมีบุคคลที่มาร่วมกันทำงานนั้นมีความสัมพันธ์ทางสังคมต่อกันด้วย การบริหารลักษณะที่เป็นกิจกรรมได้มีการอธิบายขยายความออกไปอีกว่า การบริหารจะต้องกระทำในรูปแบบของกระบวนการหรือแบ่งงานออกเป็นหลาย ๆ กิจกรรมแต่ละกิจกรรมเกี่ยวข้องสัมพันธ์กัน เช่น การวางแผนจัดทำโครงการ จัดกำลังคนและควบคุมงานเป็นต้น และจะต้องจัดตั้งเป็นองค์การมีการจัดระเบียบกำหนดอำนาจหน้าที่และภารกิจความรับผิดชอบ

ยุท กัยวรรณ (เชียรทอง ทองนุ่น. 2550 : 18 ; อ้างอิงจากยุท กัยวรรณ. 2547. การบริหารการผลิต. หน้า 19) กล่าวว่า การบริหาร คือ กลุ่มบุคคลที่หน้าที่วางแผนการจัดองค์การจัดคนเข้าทำงาน สั่งการและควบคุมการทำงานให้กิจกรรมขององค์การดำเนินไปตามวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพ โดยอยู่บนพื้นฐานของปัจจัยในการบริหาร

ยุท กัยวรรณ (เชียรทอง ทองนุ่น. 2550 : 18 ; อ้างอิงจากยุท กัยวรรณ. 2547. การบริหารการผลิต. หน้า 19) กล่าวว่า การบริหารมีองค์ประกอบที่สำคัญ ดังนี้

1. มีเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่แน่นอนในการบริหารองค์การ ผู้บริหารจะต้องมีการกำหนดทิศทางหรือวัตถุประสงค์ของการทำงานไว้ชัดเจน
2. มีปัจจัยในการบริหารโดยทั่วไปแล้วปัจจัยในการบริหารที่เป็นพื้นฐานที่ 5 ประการคือ
 - 2.1 คน (Men)
 - 2.2 เงิน (Money)
 - 2.3 วัสดุ (Material)
 - 2.4 เทคนิควิธี (Method)
 - 2.5 เครื่องจักร (Machine)

อย่างไรก็ตามปัจจัยพื้นฐานของการบริหาร 5 ประการที่กล่าวมานี้ อาจจะยังไม่เป็นการเพียงพอ ยิ่งโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพสังคมปัจจุบันมีการแข่งขันรุนแรงทุกด้าน เช่น ธุรกิจการค้า ระบบการผลิต ตลอดทั้งทางด้านการศึกษา ปัจจัยการบริหารอาจจะมีปัจจัยอื่นนอกเหนือจาก 5 ประการที่กล่าวมา เช่น การตลาด และอื่น ๆ เป็นต้น

3. ลักษณะของการบริหาร การบริหารเป็นทั้งศาสตร์และทั้งศิลป์ที่ผู้บริหารจะต้องนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร จนมีคำกล่าวที่ว่า “ที่ใดมีผู้นำที่ดีที่นั่นก็จะมีความสำเร็จ”

หน้าที่ของการบริหาร

ศิริวรรณ เสรีรัตน์และคนอื่นๆ (เชียรทอง ทองนุ่น. 2550 : 18 - 21 ; อ้างอิงจาก ศิริวรรณ เสรีรัตน์ และคนอื่นๆ. 2545. องค์การและการจัดการ. หน้า 12 - 14) กล่าวว่า กระบวนการบริหารอาจแบ่งหน้าที่ได้ ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) เป็นขั้นตอนในการกำหนดวัตถุประสงค์และพิจารณาถึงวิธีการที่ควรปฏิบัติเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์นั้น ดังนั้นผู้บริหารจึงต้องตัดสินใจว่าบริษัทมีวัตถุประสงค์อะไรในอนาคต และจะต้องดำเนินการอย่างไรเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์นั้น ลักษณะการวางแผน มีดังนี้

- 1.1 การดำเนินการตรวจสอบตัวเอง เพื่อกำหนดสถานภาพในปัจจุบันขององค์การ

- 1.2 การสำรวจสภาพแวดล้อม
- 1.3 การกำหนดวัตถุประสงค์
- 1.4 การพยากรณ์สถานการณ์ในอนาคต
- 1.5 การกำหนดแนวทางปฏิบัติงานและความจำเป็นในการใช้ทรัพยากร
- 1.6 การประเมินแนวทางปฏิบัติงานที่วางไว้
- 1.7 การทบทวนและปรับแผนเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงและผลลัพธ์ของการควบคุมไม่เป็นไปตามที่กำหนด
- 1.8 การติดต่อสื่อสารในกระบวนการของการวางแผนเป็นไปอย่างทั่วถึง
2. การจัดองค์การ (Organizing) เป็นขั้นตอนในการร่วมจัดบุคคลและทรัพยากรที่ใช้ในการทำงาน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายในการทำงานนั้น หรือเป็นการจัดแบ่งงานและจัดสรรทรัพยากรสำหรับงาน เพื่องานเหล่านั้นสำเร็จ การจัดองค์การประกอบด้วย
 - 2.1 การระบุและอธิบายงานที่จะถูกนำไปดำเนินการ
 - 2.2 การกระจายงานออกเป็นหน้าที่ (Duties)
 - 2.3 การรวมหน้าที่ต่าง ๆ เข้าเป็นตำแหน่งงาน (Positions)
 - 2.4 การอธิบายสิ่งที่จำเป็นหรือความต้องการของตำแหน่งงาน
 - 2.5 การรวมตำแหน่งงานต่าง ๆ เป็นหน่วยงานที่มีความสัมพันธ์กันอย่างเหมาะสม และสามารถบริหารจัดการได้
 - 2.6 การมอบหมายงาน ความรับผิดชอบ และอำนาจหน้าที่
 - 2.7 การทบทวนและปรับโครงสร้างขององค์การเมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงและผลลัพธ์ของการควบคุมไม่เป็นไปตามที่กำหนด
 - 2.8 การติดต่อสื่อสารในกระบวนการของการจัดองค์การเป็นไปอย่างทั่วถึง
 - 2.9 การกำหนดความจำเป็นของทรัพยากรมนุษย์
 - 2.10 การสรรหาผู้ปฏิบัติงานที่มีศักยภาพ
 - 2.11 การคัดเลือกจากบุคคลที่สรรหามา
 - 2.12 การฝึกอบรมและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ต่าง ๆ
 - 2.13 การทบทวนและปรับคุณภาพและปริมาณของทรัพยากรมนุษย์ เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลง และผลลัพธ์ของการควบคุมไม่เป็นไปตามที่กำหนด
 - 2.14 การติดต่อสื่อสารในกระบวนการของการจัดคนเข้าทำงานเป็นไปอย่างทั่วถึง

3. การนำ (Leading) เป็นขั้นตอนในการกระตุ้นให้เกิดความกระตือรือร้น และชักนำความพยายามของพนักงานให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร ซึ่งจะเกี่ยวข้องกับการใช้ความพยายามของผู้จัดการที่จะกระตุ้นให้พนักงานมีศักยภาพในการทำงานสูง ดังนั้นการนำจะช่วยให้งานบรรลุผลสำเร็จ เสริมสร้างขวัญและใจผู้ใต้บังคับบัญชาการนำประกอบด้วย

3.1 การติดต่อสื่อสารและอธิบายวัตถุประสงค์ให้แก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ทราบ

3.2 การมอบหมายมาตรฐานของการปฏิบัติงานต่าง ๆ

3.3 การให้คำแนะนำและคำปรึกษาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานของการปฏิบัติงาน

3.4 การให้รางวัลแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาบนพื้นฐานของการปฏิบัติงาน

3.5 การยกย่องสรรเสริญและการดำเนินคดีอย่างยุติธรรมและถูกต้องเหมาะสม

3.6 การจัดหาสภาพแวดล้อมมากระตุ้นการจูงใจ โดยการติดต่อสื่อสาร เพื่อสำรวจความต้องการและสถานการณ์การเปลี่ยนแปลง

3.7 การทบทวนและปรับวิธีการของภาวะความเป็นผู้นำ เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงและผลลัพธ์ของการควบคุมไม่เป็นไปตามที่กำหนด

3.8 การติดต่อสื่อสารโดยทั่วทุกแห่งในกระบวนการของภาวะความเป็นผู้นำ

4. การควบคุม (Controlling) เป็นการติดตามผลการทำงาน และแก้ไขปรับปรุงในสิ่งที่จำเป็นหรือเป็นขั้นตอนของการวัดผลการทำงาน และดำเนินการแก้ไขเพื่อให้บรรลุผลที่ต้องการการควบคุมประกอบด้วย

4.1 การกำหนดมาตรฐาน

4.2 การเปรียบเทียบและติดตามผลการปฏิบัติงานกับมาตรฐาน

4.3 การแก้ไขความบกพร่อง

4.4 การทบทวนและปรับวิธีการควบคุม เมื่อสถานการณ์เปลี่ยนแปลงและผลลัพธ์ของการควบคุมไม่เป็นไปตามที่กำหนด

4.5 การติดต่อสื่อสารในการบวนการของการควบคุมเป็นไปอย่างทั่วถึง

การเป็นผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบงานของผู้อยู่ในระดับตำแหน่งต่ำกว่าให้เกิดผลดีต่อองค์การความรับผิดชอบนี้มีความกว้างขวางครอบคลุมภารกิจหลายประการ คือ การวางแผนขอบข่ายและเนื้อหาของการปฏิบัติงานของทุกคน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ การกำหนดกระบวนการวิธีการทำงานและการปรับตัวให้เข้ากับเปลี่ยนแปลงและให้สอดคล้องกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานต่าง ๆ การจัดการให้หน่วยงานของตนมีทรัพยากรเพียงพอและสามารถใช้ได้อย่างเต็มที่ตามลำดับ

ความสำคัญของเป้าหมายองค์กร การกำหนดมาตรฐานของปริมาณและคุณภาพของการทำงานที่ดีในหน่วยงานของตน การตรวจสอบเป็นครั้งคราวเมื่อมีงานสำคัญการพิจารณาความก้าวหน้าของงานทั้งหมด การเอาใจใส่ปัญหาต่างๆ ที่ผู้ปฏิบัติงานประสบพบเห็น การปรึกษาหารือกับผู้บริหารในหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อให้เกิดการประสานงานตามนโยบายหลักขององค์กร ตลอดจนการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในหน่วยงาน ลักษณะของผู้บริหารอาจมีรายละเอียดต่างไปจากที่กล่าวมานี้ ขึ้นอยู่กับระดับการบริหารในองค์กร

การบริหารงานในเทศบาลตำบล เนื่องจากเทศบาลตำบลเป็นหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นจึงมีความเป็นอิสระอยู่ในระดับหนึ่งในการบริหารการพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าความสำเร็จของการพัฒนาจะขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพการบริหารงานของเทศบาลตำบล ซึ่งก็ขึ้นอยู่กับการวางแผนพัฒนาและการจัดทำเทศบัญญัติของเทศบาลตำบล

ทฤษฎีทางการบริหารนั้นได้มีนักทฤษฎีได้ให้ทรรศนะและแนวคิดในด้านการบริหาร ซึ่งการมองว่าการบริหารเป็นความสำคัญเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพขององค์กรนั้น ในด้านผลสำเร็จและนำไปสู่การพัฒนาองค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ศิริพงษ์ เสาภายน. 2548 : 35-37) ได้รวบรวมเพื่อศึกษาหลักการบริหารและศึกษาทฤษฎีตามแนวปฏิบัติดังนี้

ทฤษฎีการจัดการแบบดั้งเดิม (Classical Theory)

ทฤษฎีนี้เกิดขึ้นสมัยเดิมที่เพิ่งมีวิทยาการต่าง ๆ ทางการจัดการเข้ามาร่วมใช้ในหลักการของทฤษฎีที่จัดได้ว่าทฤษฎีการบริหารแบบดั้งเดิมมุ่งเน้นองค์กรที่มีรูปแบบ ตั้งอยู่บนพื้นฐานหลักการ 4 ประการ ได้แก่ การแบ่งระดับชั้นสายบังคับบัญชา การแบ่งงานตามความถนัด ช่วงของการควบคุมและเอกภาพในการร่วมจัดการซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงสังคม มุ่งให้เกิดผลผลิตที่มีประสิทธิผล (Efficient and Effective Productivity) ผลผลิตค่อนข้างสูงและรวดเร็ว มองคนเหมือนกับเครื่องจักร ไม่ให้ความสำคัญต่อมนุษย์ ปราศจากความยืดหยุ่น(Flexibility) จากแนวความเชื่อดังกล่าว ทฤษฎีการจัดการที่จัดอยู่ในสมัยนี้คือ

1. ทฤษฎีระบบราชการ (Bureaucracy Theory) มาจากคำว่า Bureau + Cracy คำว่า “Bureau” เป็นภาษาฝรั่งเศส แปลว่า กระทรวง ทบวง กรม หน่วยงานของรัฐบาล หรือสำนักงานหรือหน่วยเอกชนก็ได้ ส่วนคำว่า “Cracy” มาจากรากศัพท์ภาษากรีก แปลว่าการปกครอง หรืออำนาจเมื่อรวมกัน แปลว่า การปกครอง หน่วยงานหรือสำนักงาน

ระบบราชการเกิดขึ้นมาช้านานแล้วตั้งแต่สมัยอียิปต์และประเทศจีนก็ใช้ระบบราชการในการสรรหาบุคคลเข้าทำงาน ราวศตวรรษที่ 17 – 18 ได้เริ่มใช้ในวงการทหารและแพร่หลายในวงการบริหารของข้าราชการพลเรือนในประเทศยุโรป ต่อมาศตวรรษที่ 19 จากข้อเสนอแนะของ ยุค (Yukl : 1989 : 204) กล่าวถึง ลักษณะสำคัญของทฤษฎีระบบราชการ ดังนี้

- 1.1 การบังคับบัญชาเป็นไปตามลำดับชั้น
- 1.2 แบ่งงานกันทำตามความชำนาญเฉพาะอย่างตามตำแหน่งหรือตามหน้าที่
- 1.3 ยึดหลักคุณธรรมในการคัดเลือกบุคคล โดยอาศัยเกณฑ์คุณสมบัติทางวิชาการหรือคุณสมบัติทางวิชาชีพ
- 1.4 ความก้าวหน้าในตำแหน่งหรือเงินเดือนซึ่งเป็นไปตามลำดับขั้นความอาวุโสและความสามารถ
- 1.5 อำนาจหน้าที่ไม่ใช่อำนาจส่วนบุคคลแต่เป็นอำนาจของสถาบัน
- 1.6 กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ วิธีปฏิบัติเป็นเกณฑ์แบบอย่างเดียวกัน และเคร่งครัดโดยเป็นลายลักษณ์อักษร
- 1.7 มีความมั่นคงในหน้าที่การงาน

2. ทฤษฎีการบริหาร (Administrative Theory) สภาพธุรกิจใดยุคศตวรรษที่ 19 เริ่มเข้าสู่ระบบโรงงาน จึงจำเป็นต้องคิดการทำงานให้มีขั้นตอนและระบบมากขึ้น เพื่อให้มีประสิทธิภาพในการผลิตของอุตสาหกรรมต่างๆ สูงมากขึ้นและในเวลาเดียวกันต้องมีการวางแผนและประสานงานกันมากขึ้น จึงจำเป็นต้องให้ความสนใจกับการจัดการระดับสูงกว่าคนงานหรือระดับหัวหน้า ดังนั้นทฤษฎีบริหารจึงเน้นกระบวนการบริหาร มีนักบริหารได้ให้แนวความคิดแตกต่างกันไปแต่หลักเกณฑ์คล้ายคลึงกัน เพียงแต่รายละเอียดปลีกย่อยแตกต่างกันออกไป ดังเช่น ทฤษฎีบริหารของ อังรี ฟาโยล (Henri Fayol) ชาวฝรั่งเศส มีพื้นฐานการศึกษาวิศวกรรมศาสตร์ เริ่มทำงานในกิจการเหมืองแร่ขนาดใหญ่ในฝรั่งเศส จากการทำงานระดับต้นจนประสบความสำเร็จเป็นผู้บริหารระดับสูงของโรงงานนั้น ได้ทำให้สถานภาพของกิจการเหมืองแร่มั่นคงเป็นอย่างยิ่ง เขาแสวงหาหลักการบริหารที่เป็นสากลจนสามารถใช้กันแพร่หลายในวงการธุรกิจและราชการ

แนวคิดทางการบริหารของ อังรี ฟาโยล (Henri Fayol) จึงเน้นกระบวนการบริหารได้ให้แนวความคิดตามหลักเกณฑ์ที่สามารถแยกได้ดังนี้

- 2.1 การดำเนินธุรกิจแบ่งเป็นกิจกรรมต่างๆ
 - 2.1.1 เทคนิค (Technical) ได้แก่ วิธีการผลิต
 - 2.1.2 การพาณิชย์ (Commercial)
 - 2.1.3 การเงิน (Financial)
 - 2.1.4 ความมั่นคง (Security)
 - 2.1.5 การบัญชี (Accountion)
 - 2.1.6 การบริหาร (Manaement Function or Element of (Administration)

2.2 กระบวนการบริหาร (Elements of Administration) จุดสนใจของ อังรี ฟาโยล อยู่ที่การบริหาร เขามีความคิดว่าในการดำเนินงานธุรกิจสิ่งสำคัญก็คือ ทักษะของการบริหาร เขาเสนอกระบวนการบริหารไว้ 5 ขั้นตอนดังนี้

2.2.1 การวางแผน (Planning) คือ การคิดและการล่วงหน้า

2.2.2 การจัดองค์การ คือ การจัดโครงสร้างของสายงานตำแหน่งและอำนาจหน้าที่ในองค์กร

2.2.3 การสั่งการ คือ การดูแลสั่งการให้คนงานเข้าปฏิบัติงานหรือร่วมทำงานตามวัตถุประสงค์ขององค์การ

2.2.4 การประสานงาน (Coordinating) คือ การทำงานร่วมมือกันในองค์กร

2.2.5 การควบคุม (Controlling) คือ การทำงานร่วมกันในองค์กร

2.3 หลักการบริหารงาน (Management Principles) ของอังรี ฟาโยล (Henri Fayol, 1987) ได้เสนอหลักการทั่วไป ซึ่งผู้บริหารควรจะเอาใจใส่ไว้ 14 ข้อ ดังนี้

2.3.1 การแบ่งงานกันทำ (Division of Labor) โดยควรจะมีการแบ่งงานกันทำตามพื้นฐานความรู้ความสามารถและความถนัด

2.3.2 อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Rarity of Authority and Responsibility) เป็นของคู่กัน เมื่อมีหน้าที่ก็ต้องมีความรับผิดชอบด้วย

2.3.3 วินัยจรรยา (Discipline) คนจะต้องร่วมรักษาระเบียบวินัยอย่างเคร่งครัด ข้อตกลงจะต้องชัดเจนและยุติธรรม

2.3.4 เอกภาพในการควบคุม (Unity of Direction) มีกิจกรรมและวัตถุประสงค์ขององค์การจะเป็นแบบอย่างเดียวกัน

2.3.5 เอกภาพในการควบคุม (Unity of Command) จะต้องเป็นผู้บังคับบัญชา และสั่งการเพียงคนเดียวเพื่อป้องกันการสับสน

2.3.6 ถือประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน (Subordination of Individual to General Interest) คนทุกคนจะเสียสละส่วนตัวเพื่อประโยชน์ขององค์การเป็นที่ตั้ง

2.3.7 ผลประโยชน์ตอบแทน (Fair Remuneration) โดยมีผลตอบแทนเหมาะสมกับงานและความสามารถอย่างยุติธรรม

2.3.8 อำนาจในการบริหาร (Centralization) จะรวมอยู่ส่วนกลางเพื่อความสะดวกในการควบคุม แต่จะกระจายอำนาจออกไปตามความเหมาะสม

2.3.9 สายบังคับบัญชา (Scalar Chain) ตั้งแต่ในส่วนระดับบนจนถึงระดับกลาง เพื่อสะดวกในการควบคุม แต่จะกระจายอำนาจออกไปตามความเหมาะสม

2.3.10 คำสั่งและระเบียบข้อบังคับ (Order and Regulation) ควรกำหนดไว้ให้มีความแน่นอนระบุความสัมพันธ์ของงานแต่ละงานไว้อย่างชัดเจนและเข้าใจตรงกัน

2.3.11 ความเสมอภาค (Equity) ให้ความยุติธรรมเสมอทั่วทุกคนเพื่อจูงใจคนงาน

2.3.12 ความมั่นคงในการทำงาน (Stability of Personnel) คนงานจะได้รับหลักประกันในความมั่นคงในงานที่เขาทำอยู่

2.3.13 ความคิดริเริ่มในการทำงาน (Initiative) ให้โอกาสแก่คนงานได้แสดงความคิดริเริ่มและได้ทดลองความคิดของเขา

2.3.14 ความสามัคคี (Esprit Decorps) ผู้บริหารส่งเสริมให้คนงานทำงานเป็นทีม โดยมีเป้าหมายร่วมกัน และของฟาโย ยังดำเนินการติดต่อสื่อสารทางการพูดคุยกันมากกว่าการติดต่อโดยใช้เขียนหนังสือเพราะเป็นการติดต่อทางตรง

การเสนอแนวคิดเรื่องเทคนิคหรือศิลปะในการสั่งการ อิศเรศ คงวอน (2553: 38-39) บุคคลทั้งสองเป็นผู้บริหารบริษัท Onward Motors ในสหรัฐอเมริกา เขาทั้งสองได้ร่วมกันเขียนหนังสือ Onward Industry และต่อมาในปี ค.ศ. 1947 ได้พิมพ์หนังสือใหม่ให้ชื่อว่า The Principles of Organization James D. Mooney ได้เสนอแนวคิดเรื่องเทคนิคหรือศิลปะในการสั่งการเพื่อให้เกิดการประสานงานของคนในองค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนี้คือ

2.3.1 การประสานงาน (Coordination) ในองค์กรมีการแบ่งงานกันทำตามหน้าที่ โดยมีการประสานงานและร่วมกัน

2.3.2 หลักสายการบังคับบัญชา (Hierarchy) เกี่ยวกับการจัดลำดับอำนาจหน้าที่ และความรับผิดชอบตามสายการบังคับบัญชา

2.3.3 กระบวนการแบ่งแยกหน้าที่ (Function Process) แบ่งงานทำตามความถนัดหรือความสามารถ (Specialization)

การแสดงความคิดเกี่ยวกับตัวแบบกระบวนการบริหาร หรือ อักษรย่อเรียกว่า พอสคอร์ป พอสคอร์ป (POSDCORB Model) ของลูเทอร์ (Luther MASLACY Qulick and Lyndall Fownes Urwick), กุลิก (Qulick) และเออร์วิก (Urwick) เขาทั้งสองได้เขียนหนังสือชื่อ Papers on the Science of Administration :Note on the Theory of Organization เขาแสดงความคิดเกี่ยวกับกระบวนการบริหารเป็นอักษรย่อว่า พอสคอร์ป (POSDCORBM) ซึ่งย่อมาจาก Planning (การวางแผน) Organization (การจัดการองค์การ) Staffing (การจัดคนเข้าทำงาน) Directing (การอำนวยการ) Coordinating (การประสานงาน) Reporting (การรายงาน) และ Budgeting (งบประมาณ) ทฤษฎีบริหารจะเน้นในเรื่องขั้นตอนกระบวนการบริหารเพื่อประสิทธิภาพและประสิทธิผลขององค์การ

3. ทฤษฎีการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ (Scientific Management Theory)

การบริหารตามวิธีการทางวิทยาศาสตร์ได้พัฒนามาตั้งแต่นั้นปี ค.ศ. 1900 พร้อมกับทฤษฎีบริหารและทฤษฎีระบบราชการ ทฤษฎีทั้ง 3 นี้มีทัศนะที่ร่วมกันในเรื่องของวิธีการทำงานในองค์กรโดยให้ความสำคัญกับการแบ่งงานกันทำตามความชำนาญ

บิดาของการบริหารแบบวิทยาศาสตร์ ไทเลอร์ (Frederick W. Taylor, 1856-1915) เขาเป็นผู้นำเอาวิธีการทางวิทยาศาสตร์มาแก้ไขปัญหาในโรงงานที่เขาทำงานอยู่ โดยนำหลักการที่มีกฎเกณฑ์แทนวิธีที่ลองผิดลองถูกจากประสบการณ์ทำงานของเขาใน Misvale Steel Works in Philadelphia ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นนายช่างและเลื่อนมาเป็นหัวหน้าวิศวกรเมื่ออายุ 28 ปี เขาพยายามจะเพิ่มผลผลิตโดยเขาศึกษาเกี่ยวกับวิธีการเคลื่อนไหวของคน และเวลาที่ใช้ปฏิบัติงาน (Time and Motion Study) โดยคัดเลือก คน เครื่องมือ อุปกรณ์ ให้เหมาะสม เพื่อหาวิธีที่ดีที่สุด (One Best Way) เขาได้ศึกษาวิธีการจากกระดานชนวนและลาด ขนาดของปลั๊กที่ใช้ตัดจัดให้เหมาะสมกับร่างกายของคน งานเพื่อขนถ่านหินรถไฟ ผลของการทำงานที่หลักเกณฑ์ทำให้เพิ่มผลผลิตจากเดิมถึง 4 เท่าตัวโดยเน้นการพัฒนาคนงานให้มีความสามารถและเพิ่มเงินให้แก่คนงานที่มีผลงานดีด้วย (More Pay for More Production)

แนวคิดด้านการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ของไทเลอร์ อีเสเรส คงเวหน (2553 : 39) มีหลักด้านการจัดการแบบวิทยาศาสตร์ ดังนี้คือ

3.1 พัฒนาการวิธีการทำงานที่ดีที่สุด (One Best Way) โดยอาศัยผ่านการวิเคราะห์อย่างมีหลักเกณฑ์แทนการใช้กฎเกณฑ์ที่ไม่แน่นอน (Rule of Thumb)

3.2 ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์คัดเลือก ฝึกหัด สอน และพัฒนาคนงานให้ตรงกับงาน

3.3 มีการร่วมมือกับคนงาน เพื่อให้เชื่อมั่นได้ว่างานทั้งหมดได้พัฒนาตามหลักเกณฑ์ทางวิทยาศาสตร์

3.4 มีการแบ่งงานและความรับผิดชอบระหว่างการจัดการและแรงงาน เพราะในอดีตงานและความรับผิดชอบส่วนใหญ่ตกอยู่กับคนงาน

3.5 เพิ่มผลผลิตสูงสุดแทนที่จำกัดผลผลิต

การจัดตั้งชุมชน

การดำเนินงานจัดตั้งชุมชนในปัจจุบัน หลาย ๆ เทศบาล ได้มุ่งเน้นการจัดตั้งชุมชนเฉพาะในเขตแออัด มีปัญหาที่อยู่อาศัยเป็นสำคัญ โดยไม่ได้คิดว่า สาเหตุจากปัญหาเหล่านี้ก็มาจากชุมชนที่เจริญแล้ว หรือย่านตลาด เนื่องจากความจำเป็นหรือแรงงาน การดำรงชีพที่ต้องอาศัยซึ่งกันและกัน

ตามแนวทางปฏิบัติเดิมของ กรมการปกครอง พ.ศ. 2528 ที่เสนอให้มีการจัดตั้งชุมชนเป็นประเภทชุมชนย่อย ซึ่งอยู่ในย่านชุมชนที่มีความเจริญแล้วกับชุมชนผู้มีรายได้น้อย ซึ่งอยู่ในย่าน

บุกรุก หรือแออัด นั้น นับเป็นแนวทางการดำเนินงานที่ดี เพราะจะทำให้ประชาชนทุกย่านชุมชน ได้รู้จักรับผิดชอบ และวางแผนแก้ไขปัญหาลี้ภัยแวดล้อมที่อยู่อาศัย อันเป็นผลต่อการดำรงชีวิตของตนเอง หากมีการดำเนินการควบคู่กันทั้ง 2 ลักษณะชุมชนจะทำให้ผู้บริหารเทศบาลเห็นความสำคัญของชุมชนมากขึ้น เพราะจะมีตัวแทนจากชุมชนย่อยซึ่งวางแผนแก้ปัญหายุ่งยากอยู่ในย่านเจริญรวมอยู่ด้วย แทนที่จะมีแต่ตัวแทนชุมชนผู้มีรายได้น้อยซึ่งมีแต่ปัญหามากมาย การวางแผนแก้ไขปัญหายุ่งยาก ย่อย ก็ควรเป็นไปเกี่ยวกับเรื่อง การรักษาความสะอาด การจราจร การควบคุมมลพิษ เช่น ควันทันพิษ เสียง กลิ่น ฯลฯ หรือเป็นไปเกี่ยวกับความเป็นระเบียบเรียบร้อย ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน หรือเน้นไปในลักษณะการตั้งกลุ่มเพื่อช่วยเหลือสงเคราะห์สังคม หรือชุมชนผู้ด้อยโอกาส แต่ก็ไม่ควรตั้งเป้าหมายไว้สูงเกินไป เพราะจะมีคนมาร่วมกลุ่มกิจกรรมไม่มาก ในระยะแรกเนื่องจากคนส่วนใหญ่ จะไม่มีเวลาว่าง

โดยที่เทศบาลได้จัดตั้งชุมชนขึ้น ซึ่งเป็นนโยบายที่สำคัญประการหนึ่งของกระทรวงมหาดไทยที่ประสงค์ให้ประชาชนในเขตเทศบาลได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง และมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าว ของชุมชนของตนเองตลอดจนเป็นการประสาน ส่งเสริมความร่วมมือของประชาชนในท้องถิ่นกับเทศบาลด้วย เพื่อให้งานพัฒนาชุมชนของเทศบาล เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเหมาะสมและสอดคล้องกับภาวะการณ์ในการแก้ไขปัญหายุ่งยากในปัจจุบัน ให้มีระเบียบแบบแผนการดำเนินการที่แน่นอนเป็นไปแนวทางเดียวกัน อาศัยอำนาจตามความใน มาตรา 39 แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2510 ประกอบ ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีปฏิบัติงานของเทศบาล พ.ศ. 2495 ข้อ 6 ก (5) ให้มีการจัดตั้ง และประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชน ทำหน้าที่พัฒนาและประสานงานกับเทศบาลหรือทาง ราชการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่นๆ โดยในการดำเนินการของคณะกรรมการชุมชนให้อยู่ภายใต้ วัตถุประสงค์ ดังนี้

1. สร้างความเข้าใจอันดีระหว่างผู้อาศัยอยู่ในชุมชนและดำเนินการพัฒนาตนเอง เกี่ยวกับ เศรษฐกิจ สังคม ขนบธรรมเนียมประเพณี วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อมให้ดีขึ้น
2. ส่งเสริมให้มีการใช้ทรัพยากรในชุมชนให้เกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาให้มากที่สุด
3. ส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชนรู้จักสิทธิและหน้าที่ตามระบอบประชาธิปไตย
4. ส่งเสริมให้เข้าใจความจำเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพชีวิตและกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะดำเนินการในชุมชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาย่อยของชุมชน
5. เสนอปัญหาหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาย่อยในชุมชนต่อเทศบาล
6. ให้ความร่วมมือกับทางเทศบาลในการพัฒนาให้เป็นไปตามวิสัยทัศน์ยุทธศาสตร์และ แนวทางการพัฒนาของเทศบาล

คณะกรรมการชุมชน

เทศบาลประกาศจัดตั้งชุมชนขึ้นภายในเขตเทศบาล ตามลักษณะที่กำหนดขอบเขตพื้นที่ของชุมชนตามระเบียบให้ถือความสะดวกแก่การปกครองและดูแลการพัฒนาชุมชนเป็นประมาณในการที่จะกำหนดขอบเขตพื้นที่ของชุมชนต่างๆ โดยให้ร่วมพิจารณาแบ่งเขตชุมชนตามสภาพพื้นที่หรือแนวนอน หรือแม่น้ำลำคลอง หรืออาคารเรือนแถวเดียวกัน หรือมีลักษณะเป็นเขตพื้นที่เดียวกัน หรือตามความเหมาะสม โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากนายกเทศมนตรี ซึ่งในชุมชนหนึ่งๆ นั้น ให้มีกรรมการชุมชนจำนวน 15 คน โดยกรรมการชุมชนต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. มีสัญชาติไทย
2. อายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์
3. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในชุมชนนั้น
4. อ่านและเขียนหนังสือไทยได้
5. เป็นผู้เลื่อมใสในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
6. เป็นบุคคลที่ประกอบอาชีพโดยสุจริต เป็นผู้เสียสละและตั้งใจจริง
7. ไม่เป็นบุคคลทุพพลภาพ วิกลจริต จิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
8. ไม่เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
9. ไม่ติดยาเสพติดให้โทษหรือเป็นโรคติดต่อร้ายแรง

กรรมการชุมชนมีกำหนดวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 2 ปี นับแต่วันที่ได้รับการแต่งตั้งจากนายกเทศมนตรี และกรรมการชุมชนต้องพ้นวาระจากตำแหน่งเมื่อ

1. ถึงคราวออกตามวาระ
2. ตาย
3. ลาออก
4. ขาดคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้
5. ขาดการประชุมคณะกรรมการชุมชน 3 ครั้งติดต่อกันโดยไม่มีเหตุผลตามสมควร
6. คณะกรรมการชุมชนมีมติให้ออกเพราะประพฤติตนไม่เหมาะสม

เมื่อวาระของคณะกรรมการชุมชนสิ้นสุดลง ให้นายกเทศมนตรีประกาศให้มีการเลือกคณะกรรมการชุมชนชุดใหม่ ภายใน 45 วัน นับแต่วันที่วาระของคณะกรรมการชุมชนได้สิ้นสุดลง เมื่อคณะกรรมการชุมชนว่างลง เพราะเหตุอื่นใด นอกจากถึงคราวออกตามวาระหรือมีประกาศยุบคณะกรรมการชุมชน ให้มีการเลือกตั้งคณะกรรมการชุมชนขึ้นใหม่ ภายใน 45 วัน นับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง กรณีที่เหลือระยะเวลาไม่เกิน 120 วัน จะครบกำหนดวาระจะไม่เลือกกรรมการชุมชนแทนตำแหน่งที่ว่างก็ได้ คณะกรรมการชุมชนที่ได้แต่งตั้งเข้ามาใหม่ ให้อยู่ในตำแหน่งต่าง ๆ

ตามมติของที่ประชุมคณะกรรมการชุมชนที่เหลืออยู่ ให้นายกเทศมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชน ดำรงตำแหน่งต่าง ๆ ตามมติของที่ประชุมคณะกรรมการชุมชน ดังนี้

1. ประธานกรรมการชุมชน
2. รองประธานกรรมการชุมชน
3. กรรมการชุมชน
4. เลขานุการกรรมการชุมชน
5. หัวหน้าฝ่ายงานด้านต่าง ๆ คือฝ่ายงานป้องกันและรักษาความสงบเรียบร้อย ฝ่ายคลัง สาธารณสุข ฝ่ายพัฒนา ฝ่ายศึกษา ฝ่ายสวัสดิการสังคม ตามที่คณะกรรมการชุมชนเห็นว่าเป็นการสมควรให้มีฝ่ายต่าง ๆ

กรรมการชุมชนคนหนึ่งสามารถดำรงตำแหน่งหัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ ได้มากกว่าหนึ่งตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายต่าง ๆ สามารถพิจารณาเสนอชื่อบุคคลให้เป็นอนุกรรมการขึ้นตามความจำเป็นและเหมาะสม เพื่อปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าฝ่ายมอบหมาย โดยให้ประธานกรรมการชุมชน เสนอนายกเทศมนตรีเห็นชอบประกาศแต่งตั้ง อนุกรรมการย่อมมีสิทธิเข้าประชุมและแถลงข้อเท็จจริงแสดงความคิดเห็นในที่ประชุมคณะกรรมการชุมชน แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน กรณีคณะกรรมการชุมชนพ้นจากตำแหน่งเพราะหมดวาระให้อยู่ในตำแหน่ง เพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าคณะกรรมการชุมชนที่ตั้งขึ้นใหม่จะเข้ารับหน้าที่แทน เมื่อสิ้นสุดวาระการเป็นคณะกรรมการชุมชนด้วยกรณีใดก็ตาม ให้คณะกรรมการชุมชนต้องส่งมอบงานและทรัพย์สินของชุมชนใหม่ ภายใน 30 วัน นับตั้งแต่วันที่นายกเทศมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนใหม่เข้ารับหน้าที่แทน

หน้าที่ของคณะกรรมการชุมชน

ให้คณะกรรมการชุมชนมีหน้าที่ต่อไปนี้

1. บำรุงรักษาไว้ซึ่งสถาบันชาติ ศาสนา และพระมหากษัตริย์
2. เสริมสร้างความสามัคคีของผู้ที่อาศัยอยู่ในชุมชน เพื่อร่วมกันรับผิดชอบในหน้าที่ที่มีต่อตนเองและชุมชน
3. ดำเนินการพัฒนาชุมชนทั้งทางด้านกายภาพ เศรษฐกิจ และสังคม โดยการมีส่วนร่วมของประชาชน และระดมทรัพยากรในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด
4. ส่งเสริมขนบธรรมเนียมประเพณี ศิลปวัฒนธรรม และศีลธรรมอันดีงาม ดูแลทรัพย์สิน สาธารณะของชุมชนและของแผ่นดิน
6. คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
7. ให้ความร่วมมือกับเทศบาลและหน่วยราชการ กรณีที่ขอความช่วยเหลือทุก ๆ ด้าน

8. เสนอแนะแนวทางการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในชุมชนตลอดจนชี้แนะแนวทางในการพัฒนาชุมชน
9. รับเรื่องราวร้องทุกข์ของคนในชุมชนกรณีที่สามารถแก้ไขปัญหาได้ให้ดำเนินการแก้ไขปัญหา หากไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ให้รายงานเทศบาลเพื่อดำเนินการแก้ไขต่อไป
10. เป็นผู้นำและแกนกลางในการพัฒนาชุมชนและแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชน
11. ดำเนินการอื่น ๆ ตามสมควร หรือตามที่ได้รับมอบหมายจากเทศบาล

การปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นเป็นผลอันเกิดจากหลักการกระจายอำนาจการปกครอง โดยรัฐบาลกลางได้มอบอำนาจดำเนินการ การตัดสินใจ ความอิสระในการปกครองตนเอง เพื่อสามารถแก้ไขปัญหาสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่รัฐบาลยังคงควบคุมดูแลท้องถิ่นน้อยอยู่ ทั้งนี้เพื่อความมั่นคงของรัฐโดยภาพรวม ซึ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะเป็นการ เปิดโอกาสให้ประชาชนเขาไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง เพื่อประโยชน์โดยรวมของท้องถิ่น ความหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ได้มีผู้ให้คำนิยามไว้ ซึ่งสามารถพิจารณาได้ ดังนี้

เทพไทย เสนพงศ์ (จเร บินลอย. 2552 : 17 ; อ้างอิงจาก เทพไทย เสนพงศ์. 2542. ความคิดเห็นของสมาชิกสภาเทศบาลและพนักงานเทศบาลต่อรูปแบบการเลือกตั้งนายกเทศมนตรี โดยตรง : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลนคร. หน้า 15) ได้ให้ความหมาย การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางมอบอำนาจให้ประชาชนดำเนินการปกครองตนเอง โดยมีหน่วยในการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวนี้มีอำนาจในการกำหนดนโยบาย ตัดสินใจและดำเนินกิจการภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่กำหนดภายในท้องถิ่นของตนเท่านั้น และหน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

มอนตาญ (จเร บินลอย. 2552 : 17 ; อ้างอิงจาก Montagu. 1984 . **Comparative Local Government.** P.24) ได้ให้ความหมาย การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองโดยวิธีการซึ่งหน่วยการปกครองในท้องถิ่นได้มีการเลือกตั้ง ผู้มีหน้าที่ปกครองโดยอิสระและได้รับอำนาจอิสระ ตลอดจนความรับผิดชอบ ซึ่งตนสามารถที่จะใช้ได้ โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยงานปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง แต่ทั้งนี้การปกครองท้องถิ่นยังอยู่ภายใต้บทบัญญัติที่ว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศ มิใช่ว่าได้กลายเป็นรัฐอธิปไตยไป

ชยาวุธ จันทร (ธีระยุทธ สุขเสมอใจ. 2550 : 16 ; อ้างอิงจาก ชยาวุธ จันทร. 2544. รัฐธรรมนูญกับการปกครองท้องถิ่น. หน้า 22) การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานของระบอบ

ประชาธิปไตย เพราะการพัฒนาการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยระดับชาติจะประสบความสำเร็จได้จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการพัฒนาการปกครองตนเองในระดับท้องถิ่นก่อน โดยสร้างความเข้าใจและการยอมรับจากประชาชนว่า การปกครองส่วนท้องถิ่นถือได้ว่าเป็นสิ่งจำเป็น และมีประโยชน์ต่อชีวิตความเป็นอยู่ของเขา นอกจากนี้การปกครองท้องถิ่นยังเปรียบเสมือนสถาบันฝึกอบรมประชาชนให้เข้าใจในกระบวนการและในกลไกทางด้านการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ตลอดจนเป็นองค์กรที่เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมดำเนินกิจกรรมทางการเมืองทั้งทางตรงและทางอ้อม

อุทัย หิรัญโต (เจตนีย์ มงคล. 2549 : 42 ; อ้างอิงจาก อุทัย หิรัญโต. 2523. การปกครองท้องถิ่น. หน้า 35) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่นคือการปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจ ให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครองและดำเนินกิจการบางอย่าง โดยร่วมกันดำเนินการกันเอง เพื่อบำบัดความต้องการของตน การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การให้มีหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมดหรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่างๆ ตามความเหมาะสมจะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

ชูวงศ์ ฉายะบุตร (เจตนีย์ มงคล. 2549 : 42 ; อ้างอิงจาก ชูวงศ์ ฉายะบุตร. 2539. การปกครองท้องถิ่นไทย. หน้า 12) นิยามว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐได้จัดตั้งขึ้น และให้อำนาจการปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) และต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary Organization) และเพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้สอดคล้องตามความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

กล่าวโดยสรุป การปกครองท้องถิ่น คือ การที่รัฐบาลให้หรือกระจายอำนาจหน้าที่ด้านการบริหารท้องถิ่นให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งการให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดบริการสาธารณะบางอย่างเพื่อชุมชน โดยองค์กรที่มาจากประชาชนในท้องถิ่นทำหน้าที่บริหารท้องถิ่นของตนเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชน และถึงแม้ว่ารัฐบาลจะให้อิสระในการบริหารงานแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ก็ยังเป็นอิสระภายใต้กรอบนโยบาย กฎหมาย และการกำกับดูแลของรัฐบาล

ขจรชัย วัฒนาประยูร (ธีระยุทธ สุขเสมอใจ. 2550 : 16-17 ; อ้างอิงจาก ขจรชัย วัฒนาประยูร. 2548. การปกครองท้องถิ่นไทย. หน้า 109) การปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยในปัจจุบันแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบ คือ

1. องค์กรบริหารส่วนจังหวัด เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ได้จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540

2. เทศบาลเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2536 แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง พ.ศ. 2542

3. องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งได้บัญญัติให้สภาตำบลมีรายได้เฉลี่ย 3 ปี ย้อนหลัง 150,000 บาท ให้ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบล

4. การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบพิเศษ ปัจจุบันมีอยู่ 2 ประเภท คือ กรุงเทพมหานคร และเมืองพัทยา

ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

พูนศักดิ์ วาณิชวิเศษกุล (จเร บินลอย. 2552 : 19 ; อ้างอิงจาก พูนศักดิ์ วาณิชวิเศษกุล. 2532. การปกครองท้องถิ่นและพื้นฐานการพัฒนาประชาธิปไตย : กรณีศึกษาสภาตำบลบ้านม่วง อำเภอบ้านม่วง จังหวัดสกลนคร. หน้า 41 - 43) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น จะทำให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตย ดังนี้

1. องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน กล่าวคือ องค์กรปกครองท้องถิ่นเป็นภาพจำลองของระบบการเมืองของชาติ มีกิจกรรมทางการเมือง โดยเฉพาะการเลือกตั้งเป็นการชักนำให้คนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองเป็นการฝึกหัดการตัดสินใจทางการเมือง

2. การสร้างประชาธิปไตยที่มั่นคง จะต้องจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อนเพราะการพัฒนาทางการเมืองในวงกว้างจะนำไปสู่ความเข้าใจระดับชาติโดยง่าย

3. การปกครองท้องถิ่น จะทำให้ประชาชนเกิดความรอบรู้แจ่มแจ้งทางการเมือง กล่าวคือ ประชาชนจะรู้ถึงวิธีการเลือกตั้ง การตัดสินใจ การบริหารการเมืองท้องถิ่น การต่อสู้แข่งขันกันตามวิถีทางการเมือง ทำให้เกิดการรวมกลุ่มทางการเมืองในที่สุด

4. การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีการเมืองของประชาชนด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นที่มีผลกระทบต่อประชาชนทั้งโดยตรงและใกล้ชิด และเกี่ยวพันต่อการเมืองในระดับชาติ หากมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอก็ตามจะมีผลทำให้เกิดความตึกตัก และมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นจะมีผลทำให้เกิดความตึกตัก สนุกสนาน และมีชีวิตชีวาต่อการปกครองท้องถิ่น ประชาชนในท้องถิ่นจะมีความเกี่ยวพันและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา

5. การเมืองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติ นักการเมืองระดับท้องถิ่นผ่านการเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่น ทำให้คุณภาพของนักการเมืองระดับชาติสูงขึ้น ด้วยเหตุที่ได้รับคามนิยมนศรทราจากประชาชนจึงทำให้ได้รับเลือกตั้งในระดับสูง

อรศรี กิจาพิพัฒน์ (จเร บินลอย. 2552 : 20 ; อ้างอิงจากอรศรี กิจาพิพัฒน์. 2545. ความคิดเห็นของผู้มีสิทธิเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรง : ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลไพร อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี. หน้า 22 – 23)

1. การปกครองท้องถิ่นเป็นการกระจายอำนาจการปกครอง เพื่อแบ่งเบาภาระของรัฐบาลในส่วนกลางไปยังหน่วยการปกครองท้องถิ่น โดยให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นหรือประชาชนมีส่วนร่วมรับผิดชอบดำเนินกิจการบางอย่าง เช่น การบริหารงานและการให้บริการแก่ประชาชนในท้องถิ่นโดยใช้เจ้าหน้าที่ งบประมาณ ทรัพยากร และความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นเพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

2. การเมืองการปกครองของท้องถิ่นเป็นรากฐานของการเมืองในระบอบประชาธิปไตย เป็นการฝึกหัดประชาธิปไตยขั้นพื้นฐาน อันจะช่วยให้ประชาชนมีโอกาสเตรียมตนเอง พัฒนาตนเอง รวมถึงมีความตระหนัก เกิดความรู้สึกผูกพัน รับผิดชอบร่วมกันในการดูแลท้องถิ่นของตนเอง อันจะส่งผลให้นักการเมืองท้องถิ่นพัฒนาไปสู่การเมืองระดับชาติจะมั่นคงและมีประสิทธิภาพได้ ถ้านักการเมืองในระดับชาติและประชาชนมีพื้นฐานที่มั่นคง ซึ่งเป็นผลมาจากการมีประสบการณ์การปกครองตนเองระดับท้องถิ่น

3. การปกครองท้องถิ่น เป็นการกระจายความเจริญจากเมืองหลวงสู่ท้องถิ่น การรวมอำนาจการบริหารของรัฐไว้ที่ส่วนกลาง ทำให้เกิดช่องว่างหรือความแตกต่างระหว่างเมืองหลวงกับชนบทอย่างมาก ประชาชนจึงมุ่งสู่เมืองหลวง ซึ่งมีการบริหารของรัฐดีกว่า การอพยพเข้าเมืองหลวงของประชาชนหมูก่อปัญหาทางสังคมและปัญหาอาชญากรรมที่หลากหลาย จนเมืองหลวงไม่อาจแก้ปัญหาเหล่านี้ ดังนั้น การกระจายอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นปกครองตนเองจะช่วยลดปัญหาของเมืองหลวงได้ทางหนึ่ง

4. การปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งแสดงความเป็นประชาธิปไตย ซึ่งจะควบคู่กับการกระจายอำนาจตามระบอบประชาธิปไตย อังกฤษ สหรัฐอเมริกา ประเทศแม่แบบของการปกครองระบอบประชาธิปไตยต่างมีหน่วยการปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็ง

อำนาจหน้าที่ของเทศบาล

สำหรับอำนาจหน้าที่ของเทศบาลนั้น เทศบาลจะมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยลดหลั่นกันไปตามระดับของเทศบาล 3 ระดับ คือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง และเทศบาลนคร ดังนี้

1. เทศบาลตำบล มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล คือ

1.1 รักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน

1.2 ให้มีและบำรุงทางบกและทางน้ำ

1.3 รักษาความสะอาดของถนนหรือทางเดินและที่สาธารณะ รวมทั้งการกำจัดมูลฝอย

และสิ่งปฏิกูล

- 1.4 ป้องกันและระงับโรคติดต่อ
- 1.5 ให้มีเครื่องใช้ในการดับเพลิง
- 1.6 ให้ราษฎรได้รับการศึกษาอบรม
- 1.7 ส่งเสริมการพัฒนาสตรี เด็ก และเยาวชน ผู้สูงอายุ และคนพิการ
- 1.8 บำรุงศิลป จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- 1.9 หน้าที่อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่ของเทศบาล

2. เทศบาลเมือง มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล คือ

- 2.1 กิจกรรมตามที่กำหนดให้เทศบาลต้องทำ
- 2.2 ให้มีน้ำสะอาดหรือการประปา
- 2.3 ให้มีโรงฆ่าสัตว์
- 2.4 ให้มีการบำรุงสถานที่ทำการพิทักษ์รักษาคนเจ็บไข้
- 2.5 ให้มีการบำรุงทางระบายน้ำ
- 2.6 ให้มีและบำรุงส้วมสาธารณะ
- 2.7 ให้มีบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 2.8 ให้มีการดำเนินการโรงรับจำนำหรือสถานสินเชื่อท้องถิ่น

3. เทศบาลนคร มีหน้าที่ต้องทำในเขตเทศบาล คือ

- 3.1 กิจการตามที่กำหนดให้เทศบาลต้องทำ
- 3.2 ให้มีและบำรุงการสงเคราะห์มารดาและเด็ก
- 3.3 กิจการอย่างอื่นซึ่งจำเป็นเพื่อการสาธารณสุข
- 3.4 การควบคุมสุขลักษณะและอนามัยในร้านจำหน่ายอาหาร โรงมหรสพ และสถานบริการอื่น
- 3.5 จัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัยและปรับปรุงแหล่งเสื่อมโทรม
- 3.6 จัดให้มีและควบคุมตลาด ท่าเทียบเรือ ท่าข้าม และที่จอดรถ
- 3.7 การวางผังเมืองและการควบคุมการก่อสร้าง
- 3.8 การส่งเสริมการท่องเที่ยว

นอกจากหน้าที่ที่ต้องทำดังกล่าวแล้ว เทศบาลระดับต่าง ๆ อาจจัดทำกิจการใด ๆ ในเขตเทศบาลได้อีกด้วย เช่น ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม ให้มีสุสานและฌาปนสถานบำรุงและสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ เทศพาณิชย์ เป็นต้น

ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับเทศบาลตำบลน้ำเขียว

1. สภาพทั่วไป

1.1 ลักษณะที่ตั้ง อาณาเขต และเขตการปกครอง

แผนที่

ทิศเหนือ ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอเมืองตราด

ทิศใต้ ติดต่อกับ อ่าวไทย

ทิศตะวันออก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลหนองโสน อำเภอเมืองตราด

ทิศตะวันตก ติดต่อกับ องค์การบริหารส่วนตำบลคลองใหญ่ และองค์การ

บริหารส่วนตำบลแหลมงอบ อำเภอแหลมงอบ

1.2 ประชากร

ประชากรในเขตเทศบาลตำบลน้ำเขียว จำนวน 3,488 คน

ครัวเรือนในเขตเทศบาลตำบลน้ำเขียว จำนวน 1,212 ครัวเรือน

ตาราง 1 จำนวนประชากร

หมู่	จำนวนประชากรชาย (คน)	จำนวนประชากรหญิง (คน)	จำนวนครัวเรือน (หลัง)
หมู่ที่ 1	763	762	400
หมู่ที่ 2	214	193	165
หมู่ที่ 3	481	527	374
หมู่ที่ 4	267	282	273
รวม	1,725	1,763	1,212

หมายเหตุ : ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2554

ที่มา : เทศบาลตำบลน้ำเขียว . 2554 : 7

2. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน

2.1 การคมนาคมการจราจร

มีถนนทางหลวงแผ่นดินสายตราด – แหลมงอบ (หมายเลข 3148) ผ่านกลางชุมชนทางสัญจรภายในชุมชนเป็นถนนทางเท้า ซึ่งต้องก่อสร้างสะพาน เนื่องจากพื้นที่ต่ำกว่าระดับน้ำทะเล มีลำคลองน้ำเขียวไหลผ่านกลางชุมชนลงสู่อ่าวไทยและมีท่าเทียบเรือของชุมชน

คลองที่ใช้เป็นทางสัญจรทางน้ำ เพียงสายเดียว คือ คลองน้ำเขียว

การจัดการขนส่งมวลชน

2.1.1 รถโดยสารประจำทางขนาดเล็ก (รถสองแถว) ตราด - น้ำเขียว - แหลมงอบ

2.1.2 รถโดยสารประจำทาง (รถบัส) สายจะเชิงเทรา - แหลมงอบ

2.2 การประปา

การให้บริการน้ำประปา ปัจจุบันการประปาส่วนภูมิภาคจังหวัดตราดเป็นผู้ดำเนินการส่วนใหญ่มีน้ำประปาใช้เกือบทุกหลังคาเรือน

2.3 การไฟฟ้า

การให้บริการไฟฟ้า ปัจจุบันมีสำนักงานการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคอำเภอแหลมงอบเป็นผู้ดำเนินการ ชุมชนบ้านท้ายเขา (หมู่ 1) ชุมชนบ้านหนองใหญ่ (หมู่ 2) และชุมชนบ้านน้ำเขียว (หมู่ 3) มีไฟฟ้าใช้ครบทุกครัวเรือน ส่วนชุมชนบ้านท่าประคู้ (หมู่ 4) มีไฟฟ้าใช้บางส่วน (ที่เหลือใช้โซล่าเซลล์)

2.4 การสื่อสาร

มีศูนย์วิทยุสื่อสารของเทศบาลตำบลน้ำเขียว ใช้นามเรียกขาน “ศูนย์วาริ” มีระบบเสียงตามสายของเทศบาลฯ มีหอกระจายข่าว 6 จุด และลำโพงกระจายเสียงจำนวน 72 จุด

2.5 การใช้ที่ดิน

2.5.1 ชุมชนบ้านท้ายเขา (หมู่ 1), ชุมชนบ้านหนองใหญ่ (หมู่ 2) และชุมชนบ้านน้ำเขียว (หมู่ 3) การใช้พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นชุมชนเมือง เช่น ที่อยู่อาศัย, สถานที่ราชการ, โรงเรียน, ร้านค้า, วัด, มัสยิด เป็นต้น

2.5.2 ชุมชนบ้านท่าประคู้ (หมู่ 4) การใช้พื้นที่ส่วนใหญ่เพื่อการเกษตร เช่น สวนผลไม้, สวนยางพารา เป็นต้น

3. ด้านเศรษฐกิจ

3.1 อาชีพ ได้แก่ อาชีพประมง, ค้าขาย, เกษตรกร และรับจ้างทั่วไป มีศูนย์ฝึกอาชีพของเทศบาลตำบลน้ำเขียว 1 แห่ง

3.2 การพาณิชย์กรรม มีตลาดสายหยุด (ตลาดสดชั่วคราว) จำนวน 1 แห่ง มีศูนย์จำหน่ายผลิตภัณฑ์ชุมชนและท้องถิ่น (OTOP บ้านน้ำเขียว) จำนวน 1 แห่ง ร้านค้า OTOP ของเทศบาลตำบลน้ำเขียว จำนวน 1 แห่ง มีผู้ประกอบการร้านค้า จำนวน 39 ราย และมีท่าเทียบเรือ 1 แห่ง

3.3 การท่องเที่ยว ปัจจุบันตำบลน้ำเขียวได้รับคัดเลือกให้เป็น 1 ใน 80 ของผู้ชนะเลิศหมู่บ้านท่องเที่ยว 1 ตำบล 1 ผลิตภัณฑ์ ประจำปี 2549 ซึ่งคัดเลือกจากหมู่บ้านที่มีผลิตภัณฑ์สินค้า OTOP ที่โดดเด่นและมีศักยภาพเป็นแหล่งท่องเที่ยวได้ มีท่าเรือ เรือเช่าตกปลาที่นักท่องเที่ยวนิยมเช่าตกปลาในอ่าวไทย, มีสะพานศึกษาธรรมชาติบริเวณป่าชายเลน, หอชมนก, มัสยิด 200 ปี, วัด ร.5 เสด็จ และบ้านพักโฮมสเตย์เพื่อบริการนักท่องเที่ยว จำนวน 10 หลัง มีสินค้าพื้นเมืองที่เป็นเอกลักษณ์ คือ งบอบใบจาก และดั่งเมกรอบ

4. ด้านสังคม

4.1 ชุมชน ศาสนา วัฒนธรรม มี 4 หมู่บ้าน คือ

4.1.1 หมู่ 1 บ้านท้ายเขา มีชุมชนย่อย 4 ชุมชน ได้แก่

- 1) ชุมชนย่อยบ่อนอก
- 2) ชุมชนย่อยในบ้าน
- 3) ชุมชนย่อยท้ายเขา
- 4) ชุมชนย่อยไร่แจ็ก

4.1.2 หมู่ 2 บ้านหนองใหญ่ มีชุมชนย่อย 1 ชุมชน ได้แก่

- 1) ชุมชนย่อยหนองใหญ่

4.1.3 หมู่ 3 บ้านน้ำเขียว มีชุมชนย่อย 3 ชุมชน ได้แก่

- 1) ชุมชนย่อยหัวถนน
- 2) ชุมชนย่อยตลาดน้ำเขียว
- 3) ชุมชนย่อยเทศบาลใหม่

4.1.4 หมู่ 4 บ้านท่าประคู้ มีชุมชนย่อย 2 ชุมชน ได้แก่

- 1) ชุมชนย่อยซากคาคา-หนองน้ำขุ่น
- 2) ชุมชนย่อยท่าประคู้-เนินขี้ไหล

มีวัด 1 แห่ง , มีมัสยิด 2 แห่ง , มีสถานที่ราชการ 3 แห่ง ประชาชนนับถือศาสนา พุทธ 50 % ศาสนาอิสลาม 50 % มีศาลเจ้าตำบลน้ำเขียว และมีประเพณีท้องถิ่นที่สำคัญ คือ การเล่น สะบ้าทอย ประเพณีการแข่งขันเรือพาย (เนื่องในวันออกบวชของชาวมุสลิม) งานประเพณีศาลเจ้า ตำบลน้ำเขียว และการชนไก่ เป็นต้น

4.2 การศึกษา

มีโรงเรียน 1 แห่ง คือ โรงเรียนอนุบาลวัดน้ำเขียว ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาขั้นพื้นฐาน ตราด (สพฐ.), ศูนย์พัฒนาเด็กเล็กของเทศบาลตำบลน้ำเขียว 1 แห่ง, ศูนย์อบรมเด็กก่อนเกณฑ์มัสยิดอัลกุบรอ 1 แห่ง (ได้รับการถ่ายโอนจากกรมศาสนาแล้ว)

4.3 กีฬา นันทนาการ/พักผ่อน

มีอาคารอเนกประสงค์ของเทศบาลตำบลน้ำเขียว 1 แห่ง, มีสวนสาธารณะ 1 แห่ง และลานอเนกประสงค์เทศบาลตำบลน้ำเขียว 1 แห่ง

4.4 สาธารณสุข

มีสถานีอนามัยตำบลน้ำเขียว 1 แห่ง , โรงพยาบาลฉุกเฉิน (บจ 2344) 1 คับ ชื่อเมื่อ พ.ศ.2550 (กองสาธารณสุขฯ)

4.5 การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย

4.5.1 มีหน่วยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย 1 หน่วย (ภายใต้การควบคุมของเทศบาลตำบลน้ำเขียว)

4.5.2 มีรถยนต์ดับเพลิง 1 คัน จุน้ำได้ 1,200 ลิตร ชื่อเมื่อ พ.ศ. 2526

4.5.3 มีรถบรรทุกน้ำ (80-4123) 1 คัน จุน้ำได้ 6,000 ลิตร ชื่อเมื่อ พ.ศ.2545

4.5.4 มีรถบรรทุกน้ำแบบอเนกประสงค์ (บจ 1297) 1 คัน จุน้ำได้ 6,000 ลิตร ชื่อเมื่อ พ.ศ.2549

4.5.5 มีรถกระเช้าอเนกประสงค์ (80-4960) 1 คัน ชื่อเมื่อ พ.ศ.2549

4.5.6 มีรถเคลื่อนที่เร็วพร้อมอุปกรณ์กู้ภัย (80-3893) รับโอนจากกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย เมื่อ พ.ศ.2550

4.5.7 มีสมาชิกอาสาป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย(อปพร.) 120 คน จำนวน 3 รุ่น และมีการฝึกอบรมทบทวนทุกปี

4.5.8 มีป้อมยามตำบลน้ำเขียว ภายใต้การกำกับดูแลของสถานีตำรวจภูธรอำเภอแหลมงอบ จากสถิติไม่มีคดีอาชญากรรม และอุบัติเหตุร้ายแรง

4.6 สิ่งแวดล้อม

4.6.1 สภาทภูมิอากาศมี 3 ถู คือ ถูร้อน ถูฝน ถูหนาว โดยถูฝนจะมีช่วงยาว (ชาวบ้านเรียกฝนแปดแดดสี่)

4.6.2 มีบ่อน้ำสาธารณะ 10 แห่ง มีสระน้ำ 3 - 5 ไร่ 10 แห่ง

4.6.3 ขยะมีปริมาณ 1.5 ตัน/วัน มีรถยนต์บรรทุกขยะ (80-4145) ชนิดอัดท้าย 1 คัน ขนาดความจุ 4 ลบ.ซม. ชื่อเมื่อ พ.ศ.2545

4.6.4 การกำจัดขยะโดยวิธีเทกองบนพื้นแล้วไถกลบ มีที่ดินในการกำจัดขยะของเทศบาลฯ มีเนื้อที่ 18 ไร่ 90 ตารางวา ตั้งอยู่ที่ซากตาด่า ห่างจากตัวชุมชนระยะทางประมาณ 4 กิโลเมตร

5. ด้านการเมือง – การบริหาร

5.1 เทศบาลตำบลน้ำเขียวจัดตาม พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ.2496 โครงสร้างประกอบด้วยฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ

5.1.1 ฝ่ายนิติบัญญัติ ได้แก่ สภาเทศบาล มีสมาชิกสภาจากการเลือกตั้งของประชาชน โดยตรงจำนวน 12 คน อยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี สมาชิกสภาเทศบาลลาออกจากตำแหน่ง 1 คน

5.1.2 ฝ่ายบริหาร ได้แก่ นายกเทศมนตรี มาจากการเลือกตั้งประชาชนโดยตรง จำนวน 1 คน และนายกเทศมนตรีแต่งตั้งรองนายกเทศมนตรีเป็นผู้ช่วยในการบริหารงาน จำนวน 2 คน เลขานุการนายกเทศมนตรี 1 คน และที่ปรึกษานายกเทศมนตรี 1 คน ทำหน้าที่บริหารกิจการของเทศบาลตามกฎหมายและนโยบาย โดยมีปลัดเทศบาลเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงาน ลูกจ้าง และรับผิดชอบงานประจำทั่วไปของเทศบาล มีการแบ่งส่วนการบริหารของเทศบาลตำบลน้ำเขียว ประกอบด้วย

- 1) สำนักปลัดเทศบาล มีพนักงานลูกจ้าง จำนวน 20 คน
- 2) กองคลัง มีพนักงานลูกจ้าง จำนวน 7 คน
- 3) กองช่าง มีพนักงานลูกจ้าง จำนวน 8 คน
- 4) กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม มีพนักงานลูกจ้าง จำนวน 15 คน
- 5) กองการศึกษา มีพนักงานลูกจ้าง จำนวน 5 คน

5.2 ด้านการคลัง

สถานการณ์คลังของเทศบาลตำบลน้ำเขียว ดังนี้

ตาราง 2 รายรับ – รายจ่ายคลังของเทศบาลตำบลน้ำเขียว

ปีรายการ	พ.ศ.2550	พ.ศ.2551	พ.ศ.2552	พ.ศ.2553	พ.ศ.2554
รายรับ	26,956,299.44	27,984,223.99	25,257,135.72	27,714,732.50	24,192,174.90
รายจ่าย	24,492,221.35	23,599,691.21	25,058,294.10	25,206,423.50	24,198,526.08
คงเหลือ	2,464,078.09	4,384,532.78	198,841.62	2,508,309.00	6,351.18

6. วิสัยทัศน์ของเทศบาลตำบลน้ำเขียว (Vision)

“น้ำเขียวชุมชนน่าอยู่ เชิดชูการศึกษา พัฒนาสิ่งแวดล้อม พร้อมการท่องเที่ยว”

7. พันธกิจ (Mission)

7.1 พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภค ให้มีความเหมาะสมและตอบสนองความต้องการของประชาชน

7.2 ส่งเสริมและสนับสนุนการศึกษา และการเรียนรู้ตลอดชีวิต

7.3 อนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

7.4 จัดบริการด้านสาธารณสุขที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน

7.5 พัฒนาการบริหารจัดการที่ดีและการให้บริการประชาชน

7.6 พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์

8. จุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนา (Goals)

8.1 ประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

8.2 ประชาชนมีสุขภาพแข็งแรงทั้งร่างกาย และจิตใจ

8.3 ชาวชนได้รับการพัฒนาทักษะความรู้ ประชาชนได้รับข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย

8.4 มีระบบบริหารจัดการที่ดี ประชาชนได้รับความสะดวกรวดเร็วในการรับบริการ

8.5 ชุมชนเข้มแข็งและมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น

8.6 การคมนาคมสะดวก ชุมชนมีความเป็นระเบียบ เรียบร้อยและสวยงาม

8.7 รักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้มีความสมบูรณ์และไม่เกิดมลพิษ

8.8 ประชาชนมีรายได้เพิ่มขึ้นและมีนักท่องเที่ยวสนใจมาท่องเที่ยวเพิ่มขึ้น

9. นโยบายผู้บริหาร

9.1 นโยบายด้านความมั่นคง สังคม และคุณภาพชีวิต

9.1.1 ส่งเสริมการจัดสวัสดิการที่จำเป็นพื้นฐานสำหรับเด็ก เยาวชน ผู้สูงอายุและผู้พิการ ส่งเสริมการพัฒนาทักษะและจัดกิจกรรมเชิงสร้างสรรค์

9.1.2 ขับเคลื่อนเรื่องศูนย์บริการชุมชน และสร้างโอกาสให้ประชาชนทุกด้านอย่างเสมอภาค

9.1.3 พัฒนาความรู้สู่ชุมชนให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ ที่มุ่งเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา

9.1.4 ส่งเสริมการพัฒนาครอบครัวอบอุ่น ซึ่งนำไปสู่การไม่มีปัญหาของสังคมในด้านต่างๆ เช่น ปัญหาเสพติด

9.2 นโยบายด้านโครงสร้างพื้นฐาน

9.2.1 พัฒนาปรับปรุงระบบการให้บริการสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนคูคลอง การระบายน้ำ ประปา ไฟฟ้า และโทรศัพท์สาธารณะ

9.2.2 ส่งเสริมการพัฒนาภูมิทัศน์ ปรับปรุงพัฒนาในชุมชนของหน่วยงานต่างๆ ของเทศบาล เช่น สำนักงาน อาคารอเนกประสงค์ ให้สอดคล้องกับการพัฒนาเป็นชุมชนที่น่าอยู่

9.3 นโยบายเรื่องการศึกษา การสาธารณสุข

9.3.1 ส่งเสริมกิจกรรมการแข่งขันกีฬาทั้งภายในและภายนอกชุมชน รวมทั้งกิจกรรมอื่นเนื่องในโอกาสวันสำคัญของทางราชการ และประเพณีท้องถิ่น

9.3.2 ส่งเสริมพัฒนายกระดับงานด้านการจัดการสุขภาพชุมชนแบบองค์รวม

9.3.3 ส่งเสริมกิจกรรมด้านการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนและบริการทางด้านสาธารณสุขขั้นพื้นฐาน

9.3.4 สนับสนุนควบคุมป้องกันการเผยแพร่ระบาดของโรคติดต่อ และโรคไม่ติดต่อที่อันตราย คู่มือรักษาสุขภาพอนามัยของประชาชน

9.3.5 พัฒนาปรับปรุง สุขาภิบาลสิ่งแวดล้อมในเขตพื้นที่ชุมชนเพื่อเข้าสู่มาตรฐาน เช่น ร้านค้าร้านอาหาร

9.4 นโยบายด้านการศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและประเพณีท้องถิ่น

9.4.1 ส่งเสริมสนับสนุนในการร่วมพัฒนากระบวนการศึกษาทั้งในระบบและนอกระบบสำหรับ เด็ก เยาวชน และประชาชน ได้มีโอกาสเรียนดี เรียนอย่างมีคุณภาพ

9.4.2 ส่งเสริมสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ เกี่ยวกับศาสนศึกษา การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาและพัฒนาศาสนสถาน

9.4.3 สนับสนุนและส่งเสริมการสืบสานศิลปวัฒนธรรม ประเพณี วิถีชุมชน และภูมิปัญญาท้องถิ่น

9.5 นโยบายด้านการเมืองการบริหารงาน

9.5.1 พัฒนาองค์กรเทศบาลให้เป็นองค์กรธรรมาภิบาล ที่มีหลักการบริหารจัดการที่ดีเพิ่มพูนความรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพและยกระดับ แก่ สมาชิกสภาท้องถิ่นและพนักงานข้าราชการ ซึ่งเป็นทรัพยากรบุคคลอันสำคัญของเทศบาล พร้อมทั้งสร้างเสริมกระบวนการพัฒนาระบบบริการสาธารณะที่ดีมีมาตรฐาน เพื่อรองรับการบริการแต่ละด้านให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ประชาชน

9.5.2 สนับสนุนการมีส่วนร่วมทางการบริหารและการเมืองภายใต้ระบอบประชาธิปไตย โดยพัฒนากลไกการทำงานในระบบสภาท้องถิ่นควบคู่ไปกับการพัฒนาระบอบประชาธิปไตยของชุมชน

9.5.3 สนับสนุนการดำเนินกิจกรรมและโครงการต่างๆ โดยชุมชนและเพื่อชุมชน รวมทั้งการเสริมความเข้มแข็งให้กับชุมชน

9.6 นโยบายด้านเศรษฐกิจและการลงทุน

9.6.1 ส่งเสริมกิจกรรมที่สอดคล้องตามแนวทางพระราชดำริ เศรษฐกิจพอเพียง

9.6.2 พัฒนายกระดับ และกระตุ้นให้เกิดการพัฒนากระบวนการสร้างระบบเศรษฐกิจชุมชน

9.6.3 ส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาอาชีพที่เหมาะสมกับสภาวะท้องถิ่น ส่งเสริมการรวมตัวของกลุ่มอาชีพชุมชน ฝึกอาชีพในด้านต่างๆ ให้กับเยาวชนและประชาชนที่สนใจ

9.7 นโยบายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

9.7.1 สนับสนุนกระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการบริหารจัดการทรัพยากร ธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและพลังงาน เพื่อขับเคลื่อนการจัดทำโครงการ และการดำเนินงานต่างๆ ที่มุ่งไปสู่การลดภาวะโลกร้อน (ซึ่งกำลังเป็นประเด็นสำคัญอยู่ในปัจจุบัน)

9.7.2 พัฒนาระบบการองค์กร ชุมชน ประชาชน เยาวชนในการจัดการทรัพยากร สิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการขยะแบบมีส่วนร่วมตั้งแต่ ต้นทาง กลางทางและปลายทาง อันนำไปสู่การจัดการขยะฐานศูนย์ และปรับปรุงบ่อขยะใหม่เพื่อสิ่งแวดล้อมที่ดีขึ้น

9.7.3 สนับสนุนการพัฒนาแหล่งน้ำ ถ้าคลองสามารถรองรับการใช้ประโยชน์ของ ชุมชน ได้อย่างยั่งยืน

9.8 นโยบายด้านการท่องเที่ยว

9.8.1 มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน ชุมชน ในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู ทรัพยากรธรรมชาติสิ่งแวดล้อมให้มีศักยภาพ สามารถรองรับการท่องเที่ยวได้เพิ่มขึ้น

9.8.2 จัดระเบียบชุมชน ปรับปรุงภูมิทัศน์ในเขตเทศบาล

9.8.3 ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เชิงวัฒนธรรม ส่งเสริมการจำหน่าย สินค้าพื้นเมืองและอาหารพื้นบ้าน ตลอดจนการสร้างสัญลักษณ์ของตำบลน้ำเขียว เพื่อพัฒนา การท่องเที่ยวแบบยั่งยืน

10. ยุทธศาสตร์การพัฒนาของเทศบาลตำบลน้ำเขียว

10.1 ยุทธศาสตร์ด้าน โครงสร้างพื้นฐาน

10.1.1 ก่อสร้าง ปรับปรุง ซ่อมแซมเส้นทางคมนาคมให้มีมาตรฐานและทั่วถึง

10.1.2 พัฒนาและปรับปรุงแหล่งน้ำสาธารณะ เพื่อใช้ในการอุปโภค - บริโภค และการเกษตร

10.1.3 พัฒนาและปรับปรุงระบบสาธารณสุขปโภค - สาธารณูปการ ให้ทั่วถึง และเพียงพอต่อความต้องการของประชาชน

10.1.4 พัฒนางานด้านการผังเมืองและการควบคุมอาคาร

10.2 ยุทธศาสตร์ด้านงานส่งเสริมคุณภาพชีวิต

10.2.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการบริการทางสังคม การสังคมสงเคราะห์ คุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา ผู้ด้อยโอกาสและผู้พิการ

10.2.2 ส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการเสริมสร้างสุขภาพของประชาชน ให้มีสุขภาพแข็งแรง และได้รับการบริการทางสาธารณสุขอย่างทั่วถึง

10.2.3 ส่งเสริมด้านที่พสกาศัยให้แก่ผู้ยากไร้ ผู้ด้อยโอกาสให้มีที่อยู่อาศัย

10.2.4 ส่งเสริมและพัฒนาอาชีพให้แก่ประชาชน ให้มีรายได้เพียงพอ กับรายจ่าย และสามารถดำรงชีพได้อย่างเหมาะสม

10.3 ยุทธศาสตร์ด้านการจัดระเบียบชุมชน/สังคมและการรักษาความสงบเรียบร้อย

10.3.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาประชาธิปไตยภาคพลเมือง การพัฒนาศักยภาพผู้นำชุมชน สนับสนุนการจัดทำระบบข้อมูลข่าวสารเพื่อการพัฒนาชุมชน ตลอดจนการสร้างเครือข่าย

10.3.2 พัฒนางานด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย โดยนำข้อมูลการเกิด สาธารณภัยในท้องถิ่นมา วิเคราะห์หาแนวทางป้องกัน หรือลดความสูญเสียที่อาจเกิดขึ้น

10.3.3 ส่งเสริมความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน และด้านการรักษาความ สงบเรียบร้อย

10.3.4 ส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันแก้ไขปัญหาอาชญากรรม และอบายมุข

10.4 ยุทธศาสตร์ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ การวางแผนการส่งเสริมการลงทุน พาณิชยกรรม และการท่องเที่ยว

10.4.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการฝึกอบรม การฝึกอาชีพ และสร้างอาชีพให้แก่ กลุ่มเกษตรกรและประชาชน

10.4.2 ส่งเสริมแนวคิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์ให้เกิดขึ้นแก่คนในชุมชนเพื่อเพิ่ม มูลค่าของผลิตภัณฑ์ชุมชน และมุ่งเน้นให้เกิดการพึ่งพาตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง

10.4.3 ส่งเสริมและสนับสนุนการตลาดและการกระจายผลผลิตของเกษตรกร

10.4.4 พัฒนาและส่งเสริมการค้า การลงทุน การค้าตามแนวชายแดนและ ภูมิภาคอินโดจีน

10.4.5 พัฒนาและปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวที่มี อยู่เดิมให้มีศักยภาพและมีมาตรฐาน และพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวแห่งใหม่ ๆ

10.4.6 ส่งเสริมการประชาสัมพันธ์แหล่งท่องเที่ยวของจังหวัดตราด

10.4.7 ส่งเสริมและรณรงค์ให้ประชาชนส่วนใหญ่มีความเข้าใจ และมีส่วนร่วม ในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว

10.5 ยุทธศาสตร์ด้านการบริหาร การจัดการและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม

10.5.1 ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการและการสร้างองค์ความรู้มาใช้
ในการจัดการทรัพยากร

10.5.2 ส่งเสริมสนับสนุนการรณรงค์ ให้ประชาชนมีจิตสำนึกหวงแหนทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

10.5.3 ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการควบคุม คຸ້ມครองและการบังคับใช้
กฎหมายด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

10.5.4 ส่งเสริมและฟื้นฟูสภาพทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสนับสนุน
ให้การท่องเที่ยวเป็นแบบเชิงนิเวศน์

10.5.5 จัดให้มีระบบการกำจัดขยะ ระบบบำบัดน้ำเสีย และการแก้ไขปัญหา
มลพิษสิ่งแวดล้อม

10.6 ยุทธศาสตร์ด้านการศึกษา การกีฬา ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม จารีตประเพณี
และภูมิปัญญาท้องถิ่น

10.6.1 ส่งเสริมและพัฒนาการศึกษา

10.6.2 ส่งเสริมกีฬาและนันทนาการ

10.6.3 สร้างจิตสำนึกให้เด็ก เยาวชน ประชาชนรักและหวงแหนประเพณี
วัฒนธรรมและภูมิปัญญา ท้องถิ่น

10.6.4 อนุรักษ์และส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมอันดีงาม จารีตประเพณี
ภูมิปัญญาท้องถิ่นและทรัพย์สินทางปัญญา

10.7 ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการที่ดีและการบริการสาธารณะ

10.7.1 การเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารงานของท้องถิ่น

10.7.2 การเสริมสร้างธรรมาภิบาลในองค์กรและชุมชน โดยการส่งเสริม
ระบบคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ สร้างจิตสำนึกและเพิ่มสมรรถนะให้แก่บุคลากรภาครัฐ
ในการนำนโยบายและกฎหมายไปสู่การปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ

10.7.3 เสริมสร้างความเข้มแข็งโดยเน้นกระบวนการส่งเสริมการมีส่วนร่วม
ของทุกภาคส่วนตามระบอบประชาธิปไตย ในการร่วมรับรู้ ร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมรับผิดชอบในกิจกรรม
ที่อาจมีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพประชาชน

10.7.4 จัดหา/ปรับปรุงวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ รวมตลอดถึงครุภัณฑ์ สำหรับใช้
ในการปฏิบัติงานและพัฒนาระบบเทคโนโลยีการสื่อสาร และระบบสารสนเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เอกสิทธิ์ สุทธิศาสนกุล (2545 : บทคัดย่อ) วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรีและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ ประชาชนที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หวายเนี้ยว องค์การบริหารส่วนตำบลหนองรี องค์การบริหารส่วนตำบลพนมทวน องค์การบริหารส่วนตำบลหนองไผ่ และองค์การบริหารส่วนตำบลวังไผ่ รวมทั้งสิ้น 380 คน พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อาชีพ ระดับการศึกษา ระยะเวลาการเข้ามาตั้งถิ่นฐานในตำบล การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ความรู้ความเข้าใจเรื่องการปกครองส่วนท้องถิ่น และภาวะผู้นำ มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดกาญจนบุรี ส่วนเพศ อายุและรายได้ ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ประชาชนจะมีส่วนร่วมรับผลประโยชน์สูงสุด รองลงมาได้แก่ ร่วมวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมค้นหาปัญหาและร่วมตรวจสอบและติดตามผลมีค่าต่ำสุดตามลำดับ

เจตน์ มงคล (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของคณะกรรมการชุมชนเทศบาลตำบลบางไทร อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา อยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างไปทางมาก ในส่วนปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนา ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ และพบว่าคณะกรรมการชุมชนอายุ 41-50 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนสูงสุดในด้านผลประโยชน์ที่ได้รับ รองลงมาได้แก่ อายุ 51-60 ปี ส่วนด้านการประเมินผล พบว่าคณะกรรมการชุมชนที่มีอายุ 51-60 ปี มีส่วนร่วมมากที่สุด รองลงมาได้แก่ อายุ 41-50 ปี

สมบัติ สันทราย (2548 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการหาแนวทางพัฒนาการให้บริการของเทศบาลตำบลป่าแะ อำเภอป่าแะ จังหวัดเชียงราย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการหาแนวทางพัฒนาการให้บริการของเทศบาลตำบลป่าแะ อำเภอป่าแะ จังหวัดเชียงราย ในด้านสำนักปลัด กองคลัง กองช่าง กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม และกองการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนผู้ให้บริการในเขตเทศบาลตำบลป่าแะทั้งหมด 18 หมู่บ้าน จำนวน 327 คน

ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพการเกษตร มากที่สุด กองที่มีผู้ใช้บริการมากที่สุด คือ กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม กองที่มีการใช้บริการน้อยกว่ากองอื่นคือ สำนักปลัด ในรอบปีที่ผ่านมามีการใช้บริการของเทศบาลมากที่สุด 1 ครั้ง มากที่สุด

ความพึงพอใจของประชาชนต่อการใช้บริการเทศบาลตำบลป่าแฉะ ด้านอาคารสถานที่ ด้านอุปกรณ์และเครื่องมือในการให้บริการในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำนักปลัดในภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง กองคลังในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง สำนักปลัดโดยภาพรวมมีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง กองคลังในภาพรวมมีความพึงพอใจน้อย กองช่างในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง กองการศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง พนักงานและลูกจ้างสำนักปลัดส่วนใหญ่เป็นชาย กองคลังเป็นหญิงทั้งหมด กองช่างส่วนใหญ่เป็นชาย กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมส่วนใหญ่เป็นชาย กองการศึกษาส่วนใหญ่เป็นหญิง

ปัญหาการให้บริการของพนักงานเทศบาลและลูกจ้างสำนักปลัดข้อที่มีปัญหามากกว่าข้ออื่น คือ ปัญหาบุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงาน กองคลังข้อที่มีปัญหามากกว่าข้ออื่น คือ ปัญหาบุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานกิริยามารยาท สันทนาท่วงทีและวาจา กองช่างข้อที่มีปัญหามากกว่าข้ออื่น คือ ปัญหาการให้บริการงานบำรุงไฟฟ้าหรือแสงสว่าง กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมข้อที่มีปัญหามากกว่าข้ออื่น คือ งานรักษาความสะอาดของถนนกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลและระวางโรงติดต่อ กองการศึกษาข้อที่มีปัญหามากกว่าข้ออื่น คือ การจัดการศึกษาเด็กอนุบาล 3 ขวบ

บุญชิน เสาวภาภรณ์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน (SML) ในอำเภอแปลงยาว จังหวัดฉะเชิงเทรา ซึ่งกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้คือครัวเรือนที่ตั้งอยู่ในอำเภอแปลงยาว จำนวน 377 ครัวเรือน ผลการวิจัยพบว่า 1) กลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ การศึกษา อาชีพ หนี้สินและการดำรงตำแหน่งต่างๆ ต่อการมีส่วนร่วมในโครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน (SML) มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นสมมุติฐานที่ตั้งไว้ 2) การดำเนินงานการจัดตั้ง และการคัดเลือกคณะกรรมการ (SML) ขั้นตอนการเสนอปัญหาและความต้องการพบว่า เกิดขึ้นจากการมีส่วนร่วมจากคนในชุมชนประชาชนซึ่งเป็นผู้เสนอปัญหาหรือความต้องการให้กับคณะกรรมการภายในหมู่บ้าน การบริหารงานกลุ่มของคณะกรรมการ พบว่ามีความโปร่งใส ข้อมูลหลักฐานสามารถตรวจสอบได้ 3) ปัญหาในการดำเนินโครงการ พบว่า ประชาชนต้องการให้คณะกรรมการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) มีความรู้ความเข้าใจในโครงการ การให้ข่าวสารเกี่ยวกับการดำเนินงานแก่ประชาชน ความโปร่งใสและตรวจสอบได้ การนำงบประมาณไปใช้แก้ปัญหาที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

การเล่นพรรคพวกได้น้อยลง และจะทำให้โครงการพัฒนาศักยภาพหมู่บ้าน/ชุมชน (SML) เกิดประสิทธิภาพ และประโยชน์สูงสุดต่อไป

ในภาคประชาชน ด้านการมีส่วนร่วม ชาวบ้านในบางหมู่บ้าน ซึ่งมีจำนวนน้อยมีส่วนร่วมในการเสนอความคิดเห็น และเข้ามามีส่วนร่วมต่อโครงการน้อย เนื่องจากเห็นว่าเป็นผลประโยชน์ทางอ้อม ไม่มีเวลาเข้าร่วมประชุมเนื่องจากทั้งต้องใช้เวลาในการหาเลี้ยงชีพ จึงเห็นเป็นเรื่องไกลตัว มีใช้สิ่งที่สำคัญต่อตนเองเท่านั้น

วัลยา โปนสุวรรณ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำลุ่มน้ำบางปะกง-ปราจีนบุรี รวมถึงศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลต่างๆ ที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการลุ่มน้ำดังกล่าว โดยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างที่จัดทำแผนร่วมการบริหารจัดการลุ่มน้ำระหว่างปี 2546 – 2547 จำนวน 228 คน พบว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง การมีส่วนร่วมของประชาชนในขั้นตอนการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาพบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับสูง สำหรับในขั้นตอนการวางแผนเพื่อการแก้ปัญหา ขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เป็นไปตามแผน และขั้นตอนการติดตามประเมินผลพบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง สำหรับปัจจัยส่วนบุคคลต่างๆ เช่นความแตกต่างกันในเรื่องเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ สถานภาพทางสังคม รายได้ และระยะห่างจากลำน้ำพบว่ามีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับความเชื่อมั่น 90 เปอร์เซ็นต์ ในขณะที่จำนวนสมาชิกในครัวเรือนและการมีกิจกรรมใช้น้ำที่แตกต่างกันพบว่าไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแตกต่างกันทางสถิติ

อากานันท์ สุขพันธ์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในเคหะชุมชนดินแดง และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมและปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของผู้อาศัยอยู่ในเคหะชุมชนดินแดง โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยในเคหะชุมชนดินแดง แพลตหลังที่ 21 ถึง แพลตหลังที่ 32 รวม 672 ราย และกำหนดขนาดตัวอย่างโดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 280 ราย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้ 1) ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการทดสอบสมมุติฐาน ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดในชุมชนแตกต่างกันตามอายุ อาชีพ ระดับความรู้เกี่ยวกับยาเสพติด และจำนวนครั้งที่ได้รับข่าวสารในการเข้าร่วมกิจกรรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3) ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในการป้องกันและแก้ไขปัญหาสุขภาพจิตใน
 เทศบาลนครเชียงใหม่ คือ การเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับยาเสพติดในชุมชนน้อยเกินไป

พระอัครเดช เสนานิกรณ์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพการบริหารงานเปรียบเทียบ
 ปัจจัยที่มีผลต่อการบริหารงาน และศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการบริหารงานของนายกองค์การ
 บริหารส่วนตำบลในจังหวัดหนองคาย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ นายกองค์การบริหาร
 ส่วนตำบลในจังหวัดหนองคาย จำนวน 109 คน และได้กลุ่มตัวอย่างเท่ากับ 86 คน พบว่า
 1) สภาพการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดหนองคายโดยรวมและรายด้าน
 อยู่ในระดับปานกลาง 2) การศึกษาที่แตกต่างกันของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ส่งผลโดยตรง
 ต่อสภาพการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งรายด้านและโดยรวมไม่แตกต่างกัน
 3) ความรู้ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบลที่แตกต่างกัน ของนายกองค์การบริหาร
 ส่วนตำบลส่งผลต่อสภาพการบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยรวมไม่แตกต่าง
 กัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่งผลต่อสภาพการบริหารงานด้านการชี้้นำแตกต่างกัน กล่าวคือ
 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลระดับมาก ทำให้
 มีสภาพการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการชี้ นำสูงกว่ากลุ่มนายกองค์การบริหาร
 ส่วนตำบลที่มีความรู้ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลระดับปานกลาง 4) นายกองค์การ
 บริหารส่วนตำบลที่มีผลงานดีเด่น มีสภาพการบริหารงานโดยรวม และด้านการจัดงบประมาณสูงกว่า
 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่มีผลงานดีเด่น 5) อายุแตกต่างกัน ของนายกองค์การบริหาร
 ส่วนตำบลในจังหวัดหนองคาย ส่งผลต่อการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบล ทั้งรายด้าน
 และโดยรวมไม่แตกต่างกัน 6) ประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน ของนายกองค์การบริหาร
 ส่วนตำบลจังหวัดหนองคาย ส่งผลต่อการบริหารงาน ทั้งรายด้านและโดยรวม ไม่แตกต่างกัน
 7) รายได้ที่แตกต่างกันขององค์การบริหารส่วนตำบล จะส่งผลต่อสภาพการบริหารงานโดยรวม
 ไม่แตกต่างกันมากนัก 8) รายได้ที่แตกต่างกันของนายก องค์การบริหารส่วนตำบล ส่งผลต่อสภาพ
 การบริหารงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดหนองคาย โดยรวมไม่แตกต่างกัน
 9) จำนวนบุตรแตกต่างกันของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีผลต่อสภาพการบริหารงาน
 ของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดหนองคาย โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณา
 เป็นรายด้าน พบว่า ในส่วนของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีบุตรจำนวน 1 คน และ 2 คน
 มีสภาพการบริหารงานองค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดหนองคาย ด้านการบริหารทรัพยากรมนุษย์
 สูงกว่านายกองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีบุตรจำนวน 3 คนขึ้นไป และนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
 ที่ไม่มีบุตร และมีบุตรคนเดียว มีสภาพการบริหารงาน ด้านการจัดงบประมาณสูงกว่า นายกองค์การ
 บริหารส่วนตำบลที่มีบุตรมากกว่า 3 คนขึ้นไป

รวีวรรณ เตชะสุวรรณวงศ์ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมือง อโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม และศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ต่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา จำนวน 392 คน ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนในเขตเทศบาลเมืองอโยธยามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมในระดับปานกลาง ผลการทดสอบสมมุติฐานพบว่า อาชีพ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลเมืองอโยธยา และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการอนุรักษ์โบราณสถาน และความตระหนักถึงคุณค่าของมรดกโลกทางวัฒนธรรม ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการอนุรักษ์มรดกโลกทางวัฒนธรรม

วราคม ยี่มน้อย (2549 : บทคัดย่อ) ได้ร่วมศึกษาวิจัยปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบลไทยสามัคคี อำเภอวังน้ำเขียว จังหวัดนครราชสีมา ผลการศึกษาพบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมเป็นบางครั้ง และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาตำบล ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา อาชีพหลัก อาชีพรอง รายได้ ภูมิฐานะเดิม นอกพื้นที่ ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ และการได้รับรู้ข่าวสาร โดยโครงการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการมาก ได้แก่ โครงการอบรมสมาชิกกองทุนหมู่บ้าน และโครงการที่มีส่วนร่วมน้อยที่สุด ได้แก่ โครงการจัดซื้อเตาเผาขยะ ขณะที่โครงการที่เกี่ยวข้องกับการใช้ที่ดิน ได้แก่ โครงการประปาหมู่บ้าน และโครงการปรับปรุงพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

สมศักดิ์ น้อยนคร (2550 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลในจังหวัดอุดรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์ ซึ่งมีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และเป็นผู้ที่มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านไม่ต่ำกว่าสองปี จำนวน 380 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านการปฏิบัติงานและด้านการรับประโยชน์อยู่ในระดับมาก ในส่วนของด้านการคิดพัฒนา

ด้านการตัดสินใจ และด้านการติดตามประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง 2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลในจังหวัดอุดรดิตถ์ กับปัจจัยส่วนบุคคล พบว่าประชาชนที่มี อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้ที่แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ในภาคส่วนประชาชนที่มีเพศและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในเขตเทศบาลตำบลที่แตกต่างกัน โดยมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาล ไม่แตกต่างกัน

ธีระยุทธ สุกเสมอใจ (2550 : บทคัดย่อ) วิจัยระดับการมีส่วนร่วมและปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย กลุ่มตัวอย่างคือ ประชาชนที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป ที่อาศัยอยู่ในตำบลบ้านดึก อำเภอศรีสัชนาลัย จังหวัดสุโขทัย จำนวน 370 คน จากการศึกษาวิจัยระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดึก พบว่าโดยภาพรวมประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย โดยด้านการรับผลประโยชน์จากการบริหารงานประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ด้านการตัดสินใจ ด้านการวางแผนการบริหารงาน และด้านการติดตามประเมินผลประชาชนมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

ผลการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดึก พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดึก ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา รายได้สุทธิต่อปี และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนแห่งนี้ สำหรับปัจจัยที่ไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านดึก ได้แก่ เพศ สถานภาพสมรสและอาชีพ

เชียรทอง ทองนุ่น (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลผาจุก อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ และศึกษาปัญหาในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลผาจุก ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ประชาชนในตำบลผาจุก อำเภอเมือง จังหวัดอุดรดิตถ์ ที่มีอายุ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 8,786 คน ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 371 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลผาจุกทั้ง 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดนโยบายด้านการบริหารการดำเนินงาน และด้านการติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อยที่สุด 2) ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลผาจุกอยู่ในระดับน้อยที่สุด

สาลินี อ่อนวงษ์ (2551 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในเขตอำเภอลับแล จังหวัดอุดรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ประชาชน

ภายในเขตเทศบาลตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ จำนวน 396 คน ผลการวิจัยพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน 2) เขตอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยภาพรวม การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง ผลการศึกษารายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ การมีส่วนร่วมด้านการเมือง รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมด้านการวางแผน และการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ การมีส่วนร่วมด้านการบริหาร และการมีส่วนร่วมด้านนโยบาย 3) ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลางและการศึกษารายด้านพบว่า ปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมมากที่สุดคือปัจจัยด้านความเชื่อถือของประชาชนต่อผู้บริหาร รองลงมาคือ ปัจจัยด้านการรับรู้ข่าวสารการประชาสัมพันธ์ และปัจจัยที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงาน 4) ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตอำเภอลับแล จังหวัดอุตรดิตถ์ พบว่า ปัญหาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย 3 อันดับแรก คือ การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา ท่อระบายน้ำ ยังไม่ดีเท่าที่ควร คือ มีมากเป็นบางชุมชนไม่ทั่วถึงทุกชุมชน/หมู่บ้าน การตัดสินใจในปัญหาใดๆ เป็นหน้าที่ของผู้บริหารแต่เพียงฝ่ายเดียวเป็นผู้ตัดสินใจ ไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมรับรู้ก่อนตัดสินใจ และโครงการแต่ละโครงการที่เทศบาล/อบต. ที่นำมาบรรจุในแผนพัฒนาไม่ได้เกิดจากความต้องการของคนในชุมชนอย่างแท้จริง เป็นความต้องการของนักการเมือง

วิรัชดี เมืองใจ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชน ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อสร้างสมการพยากรณ์ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ประชาชนที่มีอายุ 18-60 ปี ทั้งชายและหญิงในตำบลเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน ในเขตเทศบาลตำบลเวียงฝาง อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับค่อนข้างน้อย เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านด้านที่อยู่ในระดับมาก ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ส่วนด้านที่อยู่ในระดับค่อนข้างน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนและตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน และด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนาตามลำดับ

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ได้แก่ ความเชื่อมั่นในตัวผู้นำ การได้รับรู้ข่าวสารจากแหล่งข้อมูลภายนอกความคาดหวังเกี่ยวกับโครงการที่เป็นสมาชิกกลุ่ม รายได้ของครอบครัว และการเข้าถึงระบบข้อมูลเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสามารถร่วมกันพยากรณ์การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชน

จเร บินลอย (2552 : บทคัดย่อ) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตตำบลคลองใหญ่ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ จำนวน 351 คน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1) ระดับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลคลองใหญ่ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้านโดยเรียงลำดับข้อมากที่สุดกับข้อน้อยที่สุดเป็นดังนี้ ข้อ 1 การเสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้านต่อสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในอันดับแรก และข้อ 13 การร่วมพิจารณาตรวจสอบเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในอันดับสุดท้าย 2) ความรู้ความเข้าใจในการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตรง โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อโดยเรียงลำดับข้อมากที่สุดกับข้อน้อยที่สุด เป็นดังนี้ ข้อ 10 ผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล โดยตรงต้องสังกัดพรรคการเมือง อยู่ในอันดับแรก และข้อ 8 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีอายุไม่ต่ำกว่า 35 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้งในอันดับสุดท้าย 3) ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตตำบลคลองใหญ่ อำเภอแหลมงอบ จังหวัดตราด พบว่า ประชาชนที่มีเพศ "ได้รับข้อมูลข่าวสาร ประสบการณ์ในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และความเข้าใจต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งต่างกันมีส่วนร่วมทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ณัฐวุฒิ วงศ์ประสิทธิ์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยทับทัน - ห้วยสำราญ จังหวัดสุรินทร์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสถานภาพทั่วไปของประชาชนด้านเศรษฐกิจสังคมที่มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ศึกษาระดับความรู้ ความเข้าใจ ข้อมูลข่าวสาร ศึกษาระดับการมีส่วนร่วม ศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อระดับการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ผลการวิจัย พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 35 – 45 ปี จบการศึกษา ระดับประถมศึกษาปีที่ 4 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือน 3 – 5 คน มีภูมิลำเนาเกิดในหมู่บ้านนี้ และอาศัยอยู่ในชุมชนมากกว่า 20 ปีขึ้นไป อาชีพส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร รายได้ไม่เกิน 5,000 บาท ต่อเดือน มีที่ดินเป็นของตนเองไม่เกิน 1 ไร่ มีเอกสารสิทธิ์ของที่ดินทำกิน ประเภท สปก. 4 - 01 ส่วนใหญ่ไม่มีตำแหน่งทางสังคม เป็นสมาชิกกลุ่มต่างๆ และไม่เป็นสมาชิกกลุ่มใดเลยจำนวนใกล้เคียงกัน ระดับการรับรู้ข้อมูลข่าวสารส่วนใหญ่เคยได้รับข้อมูลข่าวสารมากที่สุด โทรทัศน์ข้อมูลข่าวสารที่ได้รับมากที่สุด เรื่องการป่าไม้/การปลูกป่า เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในระดับมาก

ระดับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พบว่าประชาชนมีส่วนร่วมในการค้นหาสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการวางแผน การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรม และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลอยู่ในระดับปานกลาง กิจกรรมของการค้นหาสาเหตุของปัญหาที่ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย คือการแจ้งเบาะแสและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานราชการเกี่ยวกับการตัดไม้ทำลายป่า/ล่าสัตว์ป่า/เก็บกล้วยไม้ป่า สำหรับกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมที่ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย คือ การมีส่วนร่วมสนับสนุนเงินหรือวัสดุอุปกรณ์ในกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ส่วนกิจกรรมการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลที่ประชาชนมีส่วนร่วมในระดับน้อย มี 3 กิจกรรม คือ การมีส่วนร่วมเสนอแนะปัญหา อุปสรรคของการจัดกิจกรรมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมต่อผู้นำชุมชนหรือหน่วยงานภาครัฐ การร่วมติดตามและประเมินผลการประชาสัมพันธ์ข่าวสารการอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้/สัตว์ป่า และการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลการเกิดไฟป่า/ลักลอบล่าสัตว์ป่า/เก็บพันธุ์ไม้ป่า

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ ความดีในการได้รับข่าวสาร เพศ และการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม โดยการเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมไปในทิศทางเดียวกัน เมื่อพิจารณาปัจจัยที่เกี่ยวข้องโดยรวม พบว่า ประชาชนที่อยู่ติดแนวเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ห้วยทับทัน-ห้วยสำราญ มีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมค่อนข้างต่ำ

สมนึก เสงวนาณิชย์ (2552 : บทคัดย่อ) ได้ร่วมศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบลห้วยทับทัน อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ผลการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลตำบล

ละหานทราย อำเภอละหานทราย จังหวัดบุรีรัมย์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงานการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผนแก้ไขปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชน และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามผลและประเมินผลการจัดการขยะมูลฝอยในชุมชนอยู่ในระดับปานกลาง

สุเทพ อินทร (2553 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร อำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร อำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่ และเพื่อศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร อำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่างคือประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร อำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 376 คน

ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจรในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาแต่ละด้าน พบว่า ทุกด้านประชาชนมีส่วนร่วมในระดับปานกลาง เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร อำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในตำบลแม่นาจรของประชาชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่นาจร อำเภอมะเข่ จังหวัดเชียงใหม่ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ฉัฐภาส การรินทร์ (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างได้แก่คณะกรรมการชุมชน จำนวน 380 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชน เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

และเมื่อพิจารณาแยกเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปหาลดต่ำสุด ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล 2) สำหรับข้อเสนอแนะ คณะกรรมการชุมชนได้ให้ข้อเสนอแนะ โดยเรียงลำดับความถี่ จากมากไปหาน้อยสามอันดับแรก ได้แก่ เทศบาล ควรมีการประชาสัมพันธ์ในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล โดยประกาศเสียงตามสาย เพื่อเชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมจัดทำแผน ควรมีการรับฟังความคิดเห็นจากชุมชนก่อนมีการลงมติ และควรเปิดกว้างให้ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดซื้อจัดจ้าง

จรรยาพร วงศ์จำปา (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบล เปรียบเทียบ ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบล และศึกษาข้อเสนอแนะ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนที่มีสิทธิ์เลือกตั้งในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 365 คน ผลการศึกษาพบว่า 1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อจำแนกรายด้าน อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับน้อย จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมิน 2) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอ สหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีความแตกต่างกันเรื่องเพศ และหมู่บ้าน ที่อาศัยอยู่พบว่า 2.1) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีเพศแตกต่างกัน การมีส่วนร่วมโดยรวม ไม่แตกต่างกัน 2.2) การมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีที่อยู่อาศัยแตกต่างกัน การมีส่วนร่วมโดยรวมไม่แตกต่างกัน 3) ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานของเทศบาลตำบลโนนบุรี อำเภอสหัสขันธ์ จังหวัดกาฬสินธุ์ 3.1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ควรมีการออกประชาคมสำรวจความต้องการของประชาชนก่อนการวางแผนดำเนินโครงการต่าง ๆ ในการพัฒนาเทศบาลในแต่ละปี 3.2) ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ ควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในลักษณะของการใช้แรงงานในการดำเนินการตามโครงการพัฒนาของเทศบาลและควรให้ประชาชนร่วมเป็นกรรมการ

ตรวจสอบการปฏิบัติตามโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลในรูปแบบของประชาชนไม่ใช่รูปของ
ประชามหรือตัวแทน 3.3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ควรมีการปลูกฝังให้ประชาชนมี
ความรัก ความหวงแหน มีความเป็นเจ้าของร่วมกันในทรัพย์สินของเทศบาลที่ดำเนินการจัดทำให้
และควรให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดตั้งกำหนดกฎ ระเบียบข้อบังคับเพื่อลงโทษสำหรับบุคคล
ที่ทำให้ทรัพย์สินเสียหาย 3.4) ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ควรให้ประชาชน
ได้มีบทบาทในการร่วมตรวจสอบติดตาม ประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณของเทศบาลมากยิ่งขึ้น

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี